

Een mensch, in de natuur zijnde, kan het niet verstaan. Als er op de fluit of **cithar** gespeeld wordt, en zij geeft geen onderscheiden geluid, hoe kunt gij ze dan Verstaan? 't is een onbekende taal. Spreekt tegen een **doode** van het le-ven, het kan het niet verstaan. Hoe kan een blinde zien, hoe kan een doove **hooren**, hoe kan een kreupele wandelen? De natuurlijke mensch, de geestelijke dingen hoorende, hij heeft er geen zin in, hij is er gaarne verre van af, hij zou wel zeggen, als iemand van zijn bevindingen spreekt, wien maakt gij u gelijk, wat meent gij dat gij meer zijt als een ander ? Legt **er** u neffens en ziet, of gij uw gedaante ziet.

Maar hoe staat het nu met een' geestelijk mensch, die uit de natuur in den staat der genade is overgebracht.

1. Een mensch in de genade zijnde, die weet het wel, wat hij er van maken zal: hij heeft verlichte **oogen** des verstands. Eph. 1: 18.

2. Een mensch in de genade zijnde, van het geestelijk werk hoorende handelen, hij rekest het geen dwaasheid, hij zegt, het is de wijsheid **Gods**. Rom. XI: 33, o Diepte des rijkdoms, beide der wijsheid, **ende** der kennisse **Gods**!

3. Een mensch in de genade, van het geestelijk werk hoorende, ach, zegt hij, mocht ik het hebben? hij bidt daarom met David, Ps. LI: 12, o God! schep' in mij een rein **herte**. Hoogl. IV: 16, Ontwaakt noordenwind, komt gij zuidenwind. Zij onderscheiden den geestelijken mensch en geestelijke zaken; zij doorzoeken en wegen menschen en zaken op de schale van het heiligdom. **Spr. XII**: 26, de rechtvaardigen, die de wereld wel voor gek houdt, die rekenen ze voortreffelijker als die de natuurlijke mensch **voor** wijs houdt.

4. Een mensch in de genade ziet zijn **zelve**n niet over 't hoofd, hij wil onderscheiden het een van het ander, zij willen ook **zich-zelve**n beproeven, hoe **zij** zijn in hun staat en in hun gestalte. Zij gaan onderzoeken, of zij deel hebben aan de verkiezing. Zij gaan onderzoeken of zij part hebben aan de roeping, aan de verandering van het hart, zij gaan onderzoeken, hoe het geschiedt is, waar, wanneer, op wat wijze; zij onderzoeken of hun werk goed is; ben ik aan **mijzelve**n bekend gemaakt, is mijn werk goed? Zij gaan hun overtuigingen onderzoeken of zij goed zijn. Zij onderzoeken hun droefheid; is mijn droefheid, mijn beklemdeheid Goddelijk? Zij onderzoeken hun belijdenis van zonden, als zij voor God zijn; is mijn belijdenis van den rechten aard, is het die belijdenis, die ik hebben moet om in den hemel te komen? Zij leggen het goede tegenover het kwade, **Rom. VII. Zoo** een kind **Gods** doet evenals Abraham, Gen. XV. Hij **lei** de stukken van het offer tegen malkander over, en God kwam met een vuur

daar tusschen door. Jer. XXXIV, daar ligt het kalf, God komt tusschen de stukken door; zoo ook ze zijn niet onaandachtig, zij gaan tusschen de stukken door. Dat is zulk een blijk dat het een goed werk is, als iemand zegt, daar heb ik deel aan en daaraan niet. Zoo een doet eender als God, Jer. XXIV, in den eenen korf waren zeer goede vijgen, en in den andere zeer kwade. Zij doen eender als Paulus, Rom. VII. En dat is de nieuwe, en dat is de oude mensch, zeide hij, Ep. IV, Col. III. Een recht goed mensch, die in de genade is, zegt, ik moet onderscheid maken tusschen schijn en zijn, waar en onwaar, leugen en waarheid, sibboleth en schibboleth.

Daar hebben wij dikwijls met de gemeente over bezig geweest, en in dit zesde kenteeken verhandelen wij de oprechte belijdenis van zonden. Wij hebben er al tweemaal van gesproken. In de een en vijftigste predikatie hadden wij deze stoffe: 1. In wat zin wij belijdenis moeten doen aan menschen en in wat zin niet. 2. Dat belijdenis aan menschen en aan God te doen de praktijk is geweest van al de heilige menschen. 3. Waar zij in bestond. De acht en vijftigste predikatie was van dezen inhoud: 1. Ware kenteekenen van de ware belijders. 2. Een geval van 't gemoed, of al de zonden van al de menschen moeten beleden worden?, 3. Toen riepen wij de gemeente voor de stukken, en zeiden, bekent het of uw werk zoo niet is. Nu hadden wij de negen en vijftigste predikatie te beginnen met een kind Gods, dat alle zwaarigheden in te brengen had tegen de belijdenis der zonden. De eerste is, of ik al belijd, daar zijn zooveel goddeloozen die het ook doen, ik vrees dat ik het maar als een goddelooze doe. De tweede is, die zijn zonde bedekt zal niet voorspoedig zijn, ik denk dat ik ze bedek, omdat ik niet voorspoedig ben, Spr. XXVIII : 13. De derde is, die ze bekent en laat, hebt gij met Salomo gezegd, zal barmhartigheid verkrijgen ; of ik ze al belijd, ik late ze niet, derhalve ben ik van de rechte belijders niet. Zoo ik recht beled, mij zou barmhartigheid geschieden, maar ik vrees dat ik geen recht belijder ben. Zij zijn alle vier schriftuurlijk. De drie staan Spr. XXVIII : 13. De andere is heel den Bijbel door. Tegenwoordig beginnen wij het eerste, en dat zullen wij zoo doen.

1. Eerst, in 't gemeen zullen wij zeggen, hoe een vrome ziele, die zwaarigheden heeft omtrent zijn belijdenis der zonden, of omtrent andere dingen, moet behandeld worden.

II. Zullen wij zijn zwaarigheden toestemmen en zeggen, dat de allergrootste zondaren doen een breede belijdenis van zonden.

III. Zullen wij toonen, wat daaraan ontbreekt.

Eerst, zeggen we, hoe een kind **Gods** in al zijn zwaarigheid moet ontmoet en behandeld worden. Dan zullen wij toestemmen, dat de goddeloozen een breede belijdenis doen. Eindelijk, hoe breed en bewegelijk ze is, daar ontbreekt wat aan.

I. Wat het eerste aangaat. Ik heb van mijn leven wei zwaarigheid op mijn hart gehad, ik geloof dat die genade heeft er ook wel van weet; hoe moet men ze behandelen? Het zijn niet altijd predikanten, daar men zijn zwarigheden tegen zegt; hoe moet men ze behandelen?

1. Eerst en vooral moet men zich wachten, dat men de zwaarigheid, die iemand maakt, niet verkleint en het niet in den wind smijt; dan maakt gij u suspect, dan vermeedert gij maar de ziekte van zoo een ziele; dan denkt hij dat gij het niet en verstaat; 't is dan of gij onbarmhartig waart; dan moet gij van zoo een patiënt wel hooren, ik heb geen smaak in uwe woorden, ze zijn mij als laffe spijsze, mijn ellende wordt er door vermeedert, ik schrik tegen dat gij komt, gij zijt mij een nietige vertrooster, gij zijt mij een last, Belieft het u, onthoudt het, gij maakt u suspect en vermeedert zijn smarte.

2. Ook moeten wij ons zoo dragen, dat wij 't moeten toestemmen en zeggen, ja, daar 'ontmoet ons elk al veel. Als hij tegen u zegt, nu heb ik mijn harte voor u opengelegd, is er wel een smart als deze mijn smarte? zegt dan, ja, uwe smart is groot.

3. Ja gij moogt het wel vergrooten en zeggen, mijn vriend, **Gods** hand is tegen u uitgegaan, wat **groter** nood is dit, wat ongelegenheid is dit! 2 Cor. V; dan moet gij zoo een met alle beweging en liefelijkheid behandelen. Job XIX: 21, Ontfermt u mijner, ontfermt u mijner, o, gij mijne vrienden, want de hand **Gods** heeft mij aangeraakt.

4. Als gij een godzalige zijn zwaarigheid in uw boezem moet ontvangen, gij moet niets achter houden van al hetgene zijn zwaarigheid zou kunnen verminderen of verlichten of wegnemen, gij moet er op studeeren en om bidden, dat de Heere u wil geven een tong der geleerden om met den **moeden** een woord ter rechter tijd te spreken, Jes. L : 4. Gij moet zijn zwarigheden zoeken te onderscheiden, gij moet ze standvastig en beweeglijk behandelen, gij moet er bij gaan, tijdig en ontijdig, en krijgt gij een hart om er eens mede te bidden, gij moet het doen, ja gij moet hem zoeken **courage** en moed te geven met hetgene God gedaan heeft in oude tijden en nog doet in uwen tijd.

Dat zijn de vijf bestieringen. Ik weet, zoo gij ze gebruikt, dat zij gezegend zullen zijn. God zal in uw gezelschap zijn, en Hij

zal zeggen, hier is Mijne belofte, dat het **u** wel zal gaan; gij zult gesticht en gesterkt vaneen scheiden, en gij zult verlangen tegen dat het uurtje komt, dat gij weder bijeen zult komen, en dat gij malkanderen weer zult ontmoeten.

II. Het tweede stuk was uw zwaarigheid over uw belijdenis van zonden. Gij zult zeggen, ik zou het wel uitschreeuwen, daar is zulk een pak op mijn harte. Wat? Gij wilt mij doen gelooven, dat een belijder van zijn zonden te wezen, een kenteeken is dat iemand uit de **nature** in de genade is overgegaan, en dat **zoo** een 'n **gekrookt** rietje is, dat de Heere Jezus niet breken zal niet alleen, maar dat Hij het oordeel voor hen zal uitbrengen tot **overwinninge**, en dat zij op Zijnen Naam zullen hopen; gij voldoet mij niet, dat ligt gedurig op mijn hart, zou ik genade hebben, omdat ik een belijder van zonden ben, dat kan niet wezen. Waarom? Zijn er dan geen allergodeloosten, die belijdenis van zonden gedaan hebben en die God verworpen heeft? En is dat waar, dan hebt gij mij niet wel geleerd noch onderwezen. Ik antwoorde **u**: Wij hebben **u** wel geleerd en onderwezen, en wij staan u uwe zwaarigheid toe. Daar zijn groote goddeloozen, die breed en omstandig hun zonden beleden hebben, en met veel beslag, zoodat ik **en** gij, als wij er bij stonden, zouden moeten staan kijken. Laat ons **u** eens brengen in de eerste wereld voor een Kaïn; hij was niet tot de bekentenis van het feit te krijgen, daarna, ziende dat God het wist, **zoo** komt hij tot zulk een breede belijdenis; Ik ben des Regters zwaard waardig, Gij **ende** de Rigter kunnen mij **dooden**, en daar ligt het warme bloed van mijn broeder en het roept om wrake, Gen. **IV**.

Zouden wij 't wel beter kunnen gemaakt hebben? Zouden wij ook niet moeten uitroepen, ik ben een monster? Laat ons **u** eens brengen tot de tweede wereld, daar is een **goddelooze** Ezau; hij had den zegen veracht, en toen het er op aan kwam, dat hij gezegend zou worden, wat doet hij? hij gaat schreien; wat heb ik gedaan, zegt hij, dat ik mijn eerstgeboorte heb gaan verkoopen voor zulk een **geringen** prijs! mijn vader, komt er tusschen beiden en verandert! hij schreide voor zijnen vader, en wat breede belijdenis!

Gaat met ons eens naar Egypte, daar zult gij dien verharderen, verstokten en verkorsten Pharaon vinden, Exod. VIII, Ik heb dikwijls en veel gezondigd tegen den Heere, **zeide** hij; hij deed het meer als eens, en hij **zeide** waarin, en 't schijnt of hij zeggen wilde, ik zal 't mijn leven niet meer doen. Wilt gij met ons eens gaan naar dien hoogmoedigen en trotschen Beliam, Num. **XXII**: 34.

Heere, zegt hij, ik heb gezondigd, en wilt Gij hebben dat ik naar huis zal gaan, ik zal 't doen. Gaat met ons naar 't boek der Rigteren in het tweede en vierde kapittel; daar doen zij zulk een belijdenis van zonden, dat God zeide, mijn ziel wordt verdrietig over u, Ik weet niet hoe Ik het langer met u maken zal, moet ik u nog al langer helpen? Wilt gij met ons eens gaan onder al de stammen Israëls? 1 Sam, XII: 19, boven al het kwaad dat wij tegen den Heere bedreven hebben; zoo hebben wij nog dit gedaan, dat wij voor onseen koning begeerd hebben; daar kwamen zij, al dat goddelooze volk, wij hebben veel kwaad gedaan, zeiden ze, maar dit overtreft het alles. Wilt ge nog eens een exempel zien, dat nog wonderlijker is? Dat van Saul, 1 Sam. XV, ik heb gezondigd en overtreden het bevel des Heeren en uwe woorden, Propheet.

Zouden wij dikwijls wel zoover komen? Hij gaat een beetje verder, want 1 Sam. XXIV, daar ziet gij datzelfde booswicht met tranen, en hij zeide tegen David, gij zijt rechtvaardiger ais ik; en 1 Sam. XXVI voert hij nog grooter taal, ik hebbe dwaaslijk gehandeld, en ik hebbe zeer grootelijks gedwaald in hetgene ik gedaan heb, vers 21. Zal dat een Koning zeggen?

Wilt gij gansch Israël 'nog zien? Jes. LIX: 13, daar belijden ze hun afwijken, hun overtreden en liegen tegen den Heere.

Gaat eens bij den doop van Johannes; daar komen die adderen gebroedsels hun zonden belijden, Matth. III. Staat eens bij Judas, wat een beslag maakte hij, ik hebbe verraden het onschuldig bloed! Matth. XXVII: 4.

Zouden wij wel zoover komen? Hebben wij wel zulk een belijdenis gedaan? Wilt gij gaan in de hel, daar is 't eeuwig en omstandig belijden. Spr. V: 14, daar is eeuwig het geroep, ik heb bijna in alle kwaad geweest, in het midden der gemeente. Kunt gij nu niet merken, dat een goddelooze, een breede, omstandige, particuliere belijdenis kan doen, zonder genade en van God verworpen zijnde? Daar hebt gij dan ons tweede stuk.

III. Nu moeten wij ons derde stuk zien. Gij zult zeggen, ach ik zink weg, als gij dat zegt. Ja, maar, ziet eens wat hun ontbreekt; dat bed is te kort en dat deksel is te smal, dit kromme zal niet regt uitkomen, hetgeen hieraan ontbreekt kan nauwelijks geheeld worden. Dat zullen wij u in twaalf of dertien stellingen doen blijken.

1. De eerste stelling is deze: De belijdenis die de goddeloozen doen, hoe breed zij ook wezen mag, ze is maar uit gewoonte, ze is niet consciëntieus. Neemt eens een Predikant op stoel, wat

komt hij in zijn gebed een groote lijst van zonden op te tellen, zou hij daarom een goed belijder zijn? Waarom doet hij dat? Omdat het behoort tot een welgesteld gebed; hij kan dat doen en nochtans kan het wezen dat het gewicht van de zonde hem niet op zijn harte komt, en dat zij hem niet drukken; hij telt ze zoo op, omdat 't tot een welgesteld gebed behoort. **Zoo** is 't met een zondaar ook; hij zegt het mede **zoo** op uit gewoonte, hij denkt dat zijn gebed anders niet compleet zou zijn. **Zoo** stond het ten tijde van **Ezra**, **Nehemia** en **Daniël**; die Propheten deden wel een rechte belijdenis, maar hoe **menigen** Israëliet deed het uit gewoonte? **Ezra IX**, **Neh. IX**, **Dan. IX**. **Zoo** kan iemand in zijn huis een welgesteld gebed hebben, maar het is uit gewoonte.

2. Een goddelooze belijdt niet al zijn zonden; hij belijdt de kleine en de groote bedekt hij, evenals **Gen. III**. Adam, hadt gij anders niet gedaan als van die vrucht genomen en gegeten, die uw vrouwe u gegeven **hadde**? Wel Adam, was er geen **verbondsbreuke**? **Hos. VI : 7**. Wel Adam, was 't niet een moedwillige ongehoorzaamheid? Wel Adam, was 't niet een vermoorden van heel de wereld? En verzwijgt gij dat, en gaat gij het kleine zeggen; een vrouwe van U, die heeft mij gegeven, en ik heb genomen? De zondaar belijdt **het** kleine, en het grove bedekt hij.

3. Dan ontbreekt er dit, dat zij altemets het grove belijden, maar zij willen hunne hartzonde niet weten. Die Pharizeër **zeide**, ik danke U, dat ik geen dief of onrechtvaardige ben, ik danke U, dat ik geen moordenaar ben, noch roover; had hij daar deel aan gehad, hij zou het wel willen bekend hebben, maar te bekennen dat enkele burgerlijkheid zonde was, daar wou hij niet aan. **Ps. LI**, in den rijm **van** vers 3 :

Ik weet wel en moet bekennen voortaan,
Dat ik in ongerechtigheid ben geboren;
Ook staat mij dit tot aller tijd wel voren.
Dat mijn moeder in zond' mij heeft ontfaan.

4. **Zoo** zij hun zonden belijden, God zij geloofd, zeggen zij, **ik** heb er vele deugden tegenover, en die gaan zij ook optellen, en zij **meenen** hun deugden zullen hun ondeugden wel uitwisschen, **Marc. X**, die jongeling, naar de Wet had hij geleefd onberispelijk. **Luc. XVIII**, die Pharizeër, hij had **zoovele** deugden, hij vastte tweemaal ter weke, en daar wilde hij zijn ondeugden mede bedekken, vs. 12.

5. Het vijfde dat hun ontbreekt is dit: dat ze maar doorgaans

belijdenis in 't gemeen doen en zeggen, alle menschen zijn leugenaars, wij zijn alle groote zondaars, wie leeft er die goed doet en niet zondigt? Maar komt ge aan het particulariseeren, dat past niet, dat is elk het zijne te geven; men moet niet zeggen, gij zijt de man; dat zou hij laken in Nathan; ontdekt ge hem zijn particuliere zonden, dan wordt hij boos; ontdekt een Predikant zonden, dan haat men hem; men moet elk zoo het zijne niet geven.

6. Dan zeggen ze, nu wordt gij mijn vijand, nu heb ik u niet lief. De Micha's haten ze, de Elia's zijn beroeders; men moet het zoo niet uitpluizen en zoo al openleggen, men moet zoo nauw niet onderzoeken. 't Is met hen eender als met Jozeph's broeders; wisten we, zeiden ze, dat die man zoo nauw vragen zou? zoo gaat het ook als hun iemand ontmoet, die hen eens raakt; nu, zeggen ze, zijt ge mijn vijand, ge handelt mij niet wel, ge moet mij zoo nauw niet onderzoeken.

7. Het zevende is dit: zij doen doorgaans belijdenis als ze gedrukt worden, als ze geen verzet meer weten. Zou Pharao zoo gestaan hebben had hij raad geweten? Zouden de Ninevieten zoo gestaan hebben, had er geen donderzoon geweest? Zoudt ge dien duivelskunstenaar Bileam hooren zeggen hebben, Heere, wil ik wederkeeren, had hij geen Engel zien staan hem tegemoet? Num. XXII, God slaat ze allemets dat de posten beven, en ais er druk en zwaarigheid is, dan belijden ze hun zonden,

8. Het achtste is dit: ze doen belijdenis in den storm, maar als hij over is, dan zijn ze eender als de schippers van Jona, ze waren dezelfde als Jona weg en de storm over was. Zij belijden de zonden en houden ze nog aan de hand. Hos. VI. Ziet Israël eens; als ze belijdenis gedaan hadden, ze hielden de zonde vast, zoodat God moest zeggen dat zij ze naar zich getrokken hadden met dikke wagenzeelen.

9. De natuurlijke mensch belijdende, dat eindigt doorgaans in zorgeloosheid, goddeloosheid of wanhoop. In zorgeloosheid: laat ons eten ende drinken, want morgen sterven wij, 1 Cor. XV : 32; of in goddeloosheid: zij keeren met de gewasschene zeugen weder tot de wentelinge in het slijk, 2 Petri 11 : 22; of in wanhoop, Jer. XVIII : 12, Doch zij zeggen, 't is buiten hope; maar wij zullen naar onze gedachten wandelen, ende wij zullen doen, een iegelijk het goeddunken zijns boozen harten, wij zullen doch ons leven niet terechte komen.

10. Hun belijdenis is eer een verdediging als een belijden; hij heeft zooveel verschooning en hij weet het zoo te verlichten,

zoodat zijn belijden eer een apologie voor **hemzelf** is. Ziet het in Saul; hij belijdt wel dat hij zottelijk gehandeld en grootelijks gedwaald had, overtredende **Gods** bevel en Samuels woorden, maar hij gaat het verkleinen, en hij verdedigt **zichzelf** met te zeggen, ik vreesde 't volk; hij schuift het up het volk, die wilden de beste en naastbeste schapen en runderen verschoonen, **1 Sam. XV : 21.**

11. Het elfde stukje, dat hun ontbreekt is: als zij belijdenis gedaan hebben, nu is 't wel, denken ze, nu heb ik genade, nu zal de belofte **Gods** over mij komen, dat Hij de zonden zal vergeven, **1 Joh. I : 9**, ik make God mijn zonden bekend, en Hij vergeeft ze mij, zeggen ze, en zij weten niet dat het nooit kwalijker met hen gestaan heeft.

12. Geheel de belijdenis van hen is zonder hart, het is maar met de lippen en mond; het is hun geen last, te zwaar om te dragen gelijk het David was, **Ps. XXXVIII : 5.** Zij zijn niet belast, als **Matth. XI : 28** maar zij zeggen: wat ontbreekt mij nog? **Matth. XIX : 20.**

13. Eindelijk, zij hebben **zoo** eenige dingen, die hen daartoe bewegen; zij willen mede vroom schijnen, daarom willen zij met de vromen mede doen.

Daar hebt gij **onze dertien** stukken, allemaal om het gewichtigste, als het op het harte kwam. Onderzoekt u nu. Wij zullen in 't vervolg het andere hebben. Ik wensch dat God dit zegenen zal, Amen.

ZESTIGSTE PREDIKATIE

OVER MATTH. XII: 20, 21,

Waarin drie dingen,

- I. Een prent van een voorspoedige goddelooze.
- II. Dat zijn voorspoed louter tegenspoed is.
- III. Dat hij evenwel een bedekker van zijn zonden is; en dus de zwaarigheid der vromen weggenomen, omdat iemand voorspoedig is.

WIJ lezen, 1 Sam I: 10, dat er een vrouw stond in den tabernakel of plaatse der godsdienst, te bidden en te **wenen**, van ziele bitterlijk bedroefd **zijnde**, en in 't 15de vers **zeide** zij: ik ben eene vrouwe, bezwaard van geeste. Zij wilde zeggen, ach! wat een pak ligt er op mijn harte! Daar was wat zwaars op haar gemoed. Die vrouw was 't niet alleen, maar Naomi kon het ook wei zeggen, dat zij wat zwaars op haar hart had: de Almachtige zegt zij, heeft mij groote bitterheid aangedaan, Ruth. I: 20.

Het zijn niet alleen de vrouwen, die dat konden zeggen, maar de mannen zeiden het **ook** wel Ps. CXIX : 28, mijn ziele druipt weg van treurigheid, richt mij op naar Uw woord! De bezwaardheid, die dikwijls mannen en vrouwen op hun harte hebben, die is dikwijls uit geen **eene oorzake**; de redenen kunnen vele en verscheiden zijn: daar de eene over schreit, daar kan de andere wel over danken; de eene zou wel eens zeggen, zalig is de buik die niet gebaar heeft, en zalig zijn de borsten die niet gezoogd hebben; en een andere zal wel schreien en zeggen, geef mij kinderen of ik ben dood, met Rachel, Gen. XXX. De godzaligen, die nochtans wel zeer verschillig zijn in hun zwarigheden, die hebben evenwel eenige zwarigheden gemeen; daar zijn eenige dingen, die **al** de vromen gemeen hebben, Wat zijn dat voor dingen?

1. Eerst, de verberging van **Gods** aangezichte. Daar en is geen een vrome, als hij daaronder leeft, of hij is bezwaard van geest. Hoogl. III en V, ais Hij zijne hand van het gat der **deure** trekt, hun gewand wordt ontroerd.

2. Ook hebben zij dit gemeen: daar is er geen een of ze zijn bezwaard over hun zonden; daar is er geen een, of elk kent dat wel, Rom. VII: 24, Ik ellendig mensch! wie zal mij verlossen van het lichaam **dezes** doods!

3. Ook hebben ze elk dit gemeen: vurige pijlen, scherpe doorns

in 't vleesch, ziften als de tarwe, aanvechtingen, 2 Cor. XII, al was Paulus in den derden hemel geweest, hij zou moeten bekennen dat de aanvechtingen zijn gemoed bezwaarden.

4. Zij hebben **altemaal** een zake die hen bezwaart; och **God**, zeggen ze, het gaat ons **zoo** kwalijk en het gaat de goddeloozen **zoo** wel! wij zijn menschen, daar God bittere dingen tegen schrijft; wij hebben harde dagen; **onze** bestraffingen zijn er alle morgen. **Als** zij een straat met volk overzien, **zoo** vinden zij dat God met de kruisen doet, gelijk als hij met den regen doet; Hij regent over het **eene** stuk lands en over het andere niet. Daar is haast geen huis der vromen, of daar is een kruis in; mijn huisje, zeggen ze, en al der **vromen** huizen zijn als wateren van een vullen beker, daar veel alsem en bitterheid in gedaan wordt; **ik ben den ganschen** dag geplaagd, **ende** mijne straffinge is er alle morgens, Ps, LXXIII :14. En komt gij bij een zondaar, alles lacht hun toe, zij hebben geen banden tot hun dood; ze zijn als een groene inlandsche boom, Ps. XXXVII : 35 Zij en zijn niet in de moeite als andere menschen, Ps. LXXIII:5. **Groote** heiligen kunnen dat niet dragen. Jeremia moest zijn zwaarmoedig harte daarover uiten, kap. XII, en Asaph, de man kon dat niet dragen, Ps. LXXIII. Ik kan dat niet goed **heeten** in U, Heere, zegt hij, hoe komt dat? Daar wilden wij tegenwoordig wezen; waarom is hun smarte **algemeen**? Daar zijn vijf of zes redenen van,

a. Eerst, het is natuurlijk, dat klagen droefheid verwekt. Het is natuurlijk en eigen, dat het vuur verwarmt, het water verdrinkt, een kaars licht geeft; **alzo** natuurlijk is 't en eigen, dat slagen droefheid verwekken. Krijgt een kind slagen van zijn ouders, het is natuurlijk, dat het bedroefd is.

b. Heb ik genade in Uwe **oogen**, Heere, en krijg ik slagen, mag ik het meerdere wei hebben en 't mindere niet ? Dat kan ik niet verzetten, zeggen ze, hoe verre gaat de genade een kruimpje brood te boven! Zal een Lazarus daar liggen met genade en geen kruimpje brood om te eten? Luc. XVI. Dat kan ik niet heffen noch leggen; zult Gij mij genade geven, en een kleedje weigeren met een kruimpje brood !

c. De derde reden is: de beste heilige is niet vrij van nijdigheid, trotschheid en hoovaardige ; ja zij zijn altemets ziek in het gasthuis van eigene gerechtigheid, zij moesten, denken zij, beter behandeld **worden** als de goddeloozen. Job **zeide**, maar nu lachen over mij mindere van dagen dan ik, welke vaders ik versmaad zou hebben om te stellen bij de honden van mijn kudde; die man kan dat niet dragen, Job **XXX : 1**, Het is geen **oorzake** van

blijdschap, maar wel van droefheid voor de vromen, als iemand op den weg der zonde voorspoedig is.

d. Omdat de duivel daardoor zulke wapens heeft om ze te bestrijden; ais God u liefhad, zegt hij, zoo zou Hij u niet slaan en drukken; **zoo** gij wel bij den hemel stond, 't zou anders gaan; zoudt Gij de Zone Gods zijn, en hoe hongert Gij? Matth. IV. Zoudt gij genade hebben, en niet een stukje brood of een kleedje? Wet, God doet de beesten beter als u.

e. De vijfde reden is: dat zij niet genoeg in 't heiligdom gaan en niet op het einde der goddeloozen zien. Zij zien al maar op hun begin en midden, en niet op hun einde. Gij moet op hun einde zien. Meent gij, vromen, dat het hun een bewijs van de liefde Gods is, dat zij zulk een voorspoed hebben? Eenerlei wedervaart den rechtveerdigen en den goddeloozen, Pred. IX: 2. Daar zult gij **u** voor wachten om over het uitwendige te oordeelen, de liefde of den haat Gods; gij zult daarnaar niet oordeelen, zegt God, vers 1. Als gij in Mijn heiligdom gingt, dan zoudt gij zien dat die voorspoed louter tegenspoed was; ze zijn even gelijk als de ossen in de weide; ats zij vet geworden zijn, komt de slachter en hij slagt ze; ze zijn evenals een schaap in de weide, dat de kost gaat zoeken, doch groot geworden zijnde, wordt het geslacht, Jer. XII, of als een gemest schaap; zijn voorspoed is tegenspoed.

f. Zij kunnen het daarom niet dragen, opdat zij niet opletten dat hun eigen tegenspoed voorspoed is. Is dat haat in uwe ooggen, als God een liefdeslag geeft, zonder welke niemand geweest is? Dien God liefheeft, daar houdt Hij de hand aan en dien kastijdt hij, Hebr. XII: 6. Zoo gij het kende, gij zoudt zeggen, der geheiligden tegenspoed is beter als der goddeloozen voorspoed.

Hier wilden wij zijn. De stoffe, die wij verhandeld en onder de hand gehad hebben, is het zesde teeken van den genadestaat, en dat was de oprechte en nederige en ware belijdenis der zonden. Dat wij **zoo** verhandeld hebben, dat wij u hebben doen zien, dat het de sierlijke, de nuttige en de noodige praktijk der heiligen was. Ook zagen wij, of wij aan menschen moesten belijdenis doen, en wanneer en waarin. Dan, hoe wij ze aan God moeten doen, en waarin dat bestaat, Toen zagen wij de kentee-kenen van de rechte belijdenis, en toen losten wij een geval op, of wij al de zonden moesten belijden. Toen riepen wij allen, die het gehoord hadden, en zeiden, oordeel nu. Toen zagen wij de vromen over dit stuk een zwaarigheid maken. Toen toonden wij, hoe men met de zwaarigheid der vromen moet handelen, en toen losten wij Eerst op hun eerste zwaarigheid, en die was, de goddeloozen

doen een breede belijdenis ik ben bekommerd of ik de rechte wel heb. Wij stemden u dat toe, en zeiden ja, de goddeloozen doen een breede belijdenis; doch wij lieten u daarbij zien, wat daaraan ontbrak. Toen zeiden wij, daar zal zich een tweede kommer opdoen uit Spr. XXVIII : 13, en dat is, die zijn overtredingen bedekt, zal niet voorspoedig zijn; een kind Gods zegt, ik ben niet voorspoedig; zoo moet ik dan mijne zonden bedekken; de goddeloozen zijn voorspoedig, dan zijn ze geen bedekkers van hun zonden; ik ben daarom bekommerd dat ik een bedekker ben, want ik ben niet voorspoedig, maar een goddelooze is voorspoedig, zoo bedekt hij ze dan niet, en zoo heeft hij 't beter als ik. In dezen morgenstond wilden wij dat eerste wel zoeken weg te nemen en toonen, dat een goddelooze voorspoedig zijnde nogtans zijn zonde bedekt; daaruit kunt gij dan niet besluiten dat hij rechte belijdenis doet. Daarna zal volgen, de vromen zijn tegenspoedig, doch daaruit kunt gij niet besluiten dat hij een bedekker van zijn zonden is, hij is evenwel een rechte belijder. Dan volgt de andere zwaarigheid uit denzelfden tekst; die ze bekent, staat er, ende laat, maar ik late ze niet, zoo deugt mijn belijdenis niet. Dan nog, die zal barmhartigheid verkrijgen, maar ik vind dat niet, zoo is dan mijn belijdenis geen rechte belijdenis. Dat zijn de dingen, die ons nog over zijn van dat stuk. Wij hebben dan nu

I. De prente van een voorspoedige goddelooze.

II. Dat zijn voorspoed rechte tegenspoed is.

III. En dan moet vanzelf de zwaarigheid van uw harte vallen, en gij moet bekennen, al is hij een voorspoedige, dat hij evenwel een bedekker van zijn zonden is.

1. Wilt gij de prente van zulk een voorspoedig mensch? Hoe is een mensch, die naar de wereld en bij de wereld voorspoedig is? Geliefden! daar is een driehoofdige afgod of een gewaande en valsche drieëenigheid, dien zij dienen en bezitten; die zult gij vinden 1 Joh. II : 16, de begeerlijkheid der oogen, de begeerlijkheid des vleesches, en grootschheid dezes levens; daar bezitten zij veel van, ja al wat hun vijf zinnen kan genoeg geven, en al wat hun verdorvenheid van binnen kan vermaken; zij hebben veel voor hun reuk, voor hun smaak, voor hun gezicht, voor hun gehoor, voor hun gevoel, en in alle hun verdorvenheid van binnen, daar zwemmen zij in, daar hebben zij al hun plezier in. Dit is in 't gemeen.

Maar het Woord prent zoo een ook af als naar de wereld zeer voorspoedig, Job XXI : 7—15, Het gaat hem al voorspoedig, in zijn kinders, en in alles. Ziet ook Ps. LXXIII : 3—7 en Jer. XII : 2, 3,

en Mal. III: 14, 15, beschrijven zij **zichzelve**n I Sam. XXV, daar hebt ge dien welvarenden **Nabal**, en **Ezau** had veel, Gen. XXXIII, en **Luc. XII** die man had veel goed, en hij maalde steeds met zijn gedachten op het toekomende, en **Luc. XVI**, hebt gij dien rijke, die dagelijks **zoo** vroolijk en prachtig leefde. Wilt gij **zoo** een voorspoedige zien naar het Woord?

Het is een mensch van goede afkomst, van goede ouders, van een heerlijk geslacht; hij is van aanzien, hel is een zoon der edelen, hij is een **van** de wijzen, gelijk men van Tyrus roemde; hij is van staat, zijn afkomst is niet verachtelijk, maar beminnelijk; hij heeft een vrouw, die de lust is van zijn **oogen**, die bevallig is, die sterk is; zijn huwelijk wordt gekroond met aangename kinderen, gewenschte jongelingen en maagden, die **altemaal** opgaan door trappen van eer, staat en rijkdom; dat zullen zijn erfgenamen zijn, hij heeft geen kommer dat ze zijn goed zullen verminderen, maar eer vermeerderen. Wilt gij er een zien, gij zult hem vinden in aanzien en eere en bewind van zaken, hij zit bovenaan, bekleed met een sierlijk kleed, Jac. II.

Daar komt er dan een met een sierlijk en prachtig gewaad, zijn spijze en drank is van **het** beste en naastbeste, hij heeft veel rijkdom en goederen, kostelijke kleinodiën der koningen; **edele** gesteenten als **Herodes**, wiens' kleed **zoo** vol was van edel gesteente, dat het geen mensch kon aanzien vanwege den glans. Gij zult hem **zoo** vinden dat hij zich vermaakt in den wijn, hij leeft lui en lekker; hij omtist landen en steden, hij heeft wijsheid, hij is geen **slecht**-hoofd ; hij is een **vriend** van de **grooten**; hij heeft geen vijanden, elk buigt en kruipt voor hem, gelijk voor **Haman** en Jozeph, en is er iemand die er anders geen respect voor zou hebben, hij moet het om zijn ambtswille hebben; **zoo** een heeft wagens en paarden en dienstboden; hij zegt tot dezen gaat, en hij gaat, en tot den anderen komt, en hij komt, of doet dat, en hij doet het; al daar hij zijn hand aanslaat, het gelukt hem, in zijn huisnering, koophandel ; al wat hij doet, schijnt gezegend te zijn, 't vloeit hem al toe, en hij is eender als die man bij Lucas, die maalde om zijn schuren **grooter** te bouwen, en dan **zoo** lui en lekker te gaan leven, Kap. XII. Hij is evenals Salomo, het vloeiende hem al toe; 't is of hij in de jaren van overvloed van Egypte leefde; komt hij in de kerk, hij is het sieraad uitwendig, hij is de man met den gouden ring, men zegt tegen een arme, staat daar of zit daar onderaan mijn voetbank, maar de rijke wordt gezet in een hooge plaats; hij heeft bewind van staat en stad, en hij moet het in de kerk ook hebben, 't mag draaien **zoals** het wil, al zouden de oprechten daarover

zuchten; hij heeft velen van de kerkelijken op zijn hand, evenals Achab en Izébel, die hadden er wel honderd op hun hand, en daar doen zij dan mede wat zij willen, al zouden de trouwen ontroerd, gedrukt, bespot en, was het mogelijk, weggejaagd worden. Maar zijn er, die hen opzetten en pleisteren met looze kalk en kussens onder de ellebogen leggen, opdat zulke voorspoedigen niet ongemakkelijk zitten zouden, die zijn bij hen geacht, en den gemeenen hoop weten ze zoo te krijgen, dat ze het gaarne alzo hebben, en die worden almede hun consciëntie meester, zij beginnen mede weeldrig te leven, te tuischen en te spelen, en volgen op al hun lusten en begeerlijkheden, en dan gaan zij doorgaans valsche gronden leggen, en met een leugen in hun rechterhand sterven ze, En zij krijgen wel oude dagen, hun respijtbrief is dikwijls lang, zij hebben dikwijls weinig koorts of pijn, hun leger is dikwijls ook niet lang, en na hun dood wordt hun persoon geprezen om des voordeels wille. Zou men nu niet zeggen van zoo iemand, dat is een welvarende? en nochtans is het een ongelukkige; doch dat is ons tweede stuk.

11. Hoogheids laagte, vroolijkheids **smarte, rijkdoms** armoede, voorspoeds tegenspoed, zegens vloek, als gij dat raadsel kunt verstaan, dan zijt gij er uit. Zegt uw harte, ik ben als in een doolhof, 't is mij zulk een onleesbaar stuk; wij zullen het u tegenwoordig zoeken te doen verstaan naar de Schrift, God uit den hemel geeft wijsheid aan Zijne knechten, zei Daniël, en die zeggen, de voorspoed der goddeloozen is tegenspoed. Waarin, zult gij zeggen. Hierin :

1. Eerst, zij is zoo kort. Laat zoo een voorspoedig man eens leven zeventig jaar of, naardat hij sterk is, tachtig jaar, wat is zijn voorspoed kort? Wat is tachtig jaar bij de eeuwigheid? Daar is één dag als duizend jaar en duizend jaar als één dag, Als zoo een duizend jaar in de hel zal gelegen hebben, dat zal zooveel zijn als maar één dag.

2. Zijn voorspoed is zoo onzeker. Hoe menigen hebben er zin in, maar ze krijgen ze niet, Het is niet zeker, dat zij die krijgen zullen, als zij er naar beginnen te staan. Het is er mede als met een hongerig mensch, daar een lekkere schotel eten eens voorbij gaat, en hij heeft er anders niet van. De wereld gaat voorbij ende alle hare begeerlijkheid, 1 Joh. II: 17. Ze is onzeker, het eene geslacht gaat, en het andere geslacht komt, **Pred. I: 4**, en zij weten dikwijls in hun leven al te rekenen dat hun goed in de hand van hun vijanden komen zal. Hoe ongestadig is de voorspoed! daar ligt Izébel opgepronkt door het venster te kijken, en een uur of

twee daaraan wordt zij al vertrap en van de honden gegeten, en dat **eene** konings dochter en **eene** konings wijf. Haman was bij de koningin met den koning te gast, en hij wordt zoo van den koning naar de galg gevoerd.

3. Het is tegenspoed, zeg ik, zijn voorspoed, omdat er een vloek in is. Om zijner zonden wille is de vloek in elk stukje dat hij bezit, de dood is in den pot, in al het genot. Is het niet wat groots, dat men aan een hond een **vette** brok geeft, daar vergif in is? Wat hebt gij aan den voorspoed en zegen, dien God u geeft, als uw zegeningen vervloekt zijn?

4. De voorspoed is zoo ongemakkelijk. O! de hooge zetels en stoelen van de wereld zijn zoo ongemakkelijk om er op te zitten. Zijn uw huizen vol geld, hebt gij aanzien; met wat een kommer zijt gij bezet, hoe gij het bewaren zult, en wien gij het zult nalaten? Het is uw gansche hemel en gelukzaligheid, Luc. VI : 24, Wee u, gij rij ken, want gij hebt uwen troost weg. Ps. XVII : 14, Ach goddeloozen, lieden van de wereld, **welker** deel is in dit leven! 1 Tim. VI : 9. Zij vallen in vele dwaze **ende** schadelijke begeerlijkheden en in verzoeking en in den strik.

5. Zoo een voorspoedige is een tegenspoedige, omdat hij in **zoo** veel gevaar is om *God te vergeten, zeggende, waar is de **Heere** gebleven? Spr. XXX : 9 en Deut. XXXII : 15, met dat vette Jeschurun slaan zij achteruit, en ze zijn in gevaar van hun godsdienst te verliezen in hun kamer, in hun huis, in de kerk, in de gezelschappen. Hoe **menigen** worden er Demassen, die de tegenwoordige wereld lief krijgen, gelijk Saul, toen hij klein was, **zoo** was hij nog wat godsdienstig, maar toen hij groot geworden was, toen **niet**. Gij zijt in gevaar om verloren te gaan, voorspoedige, 't is beter dat de wereld u toeschreit dan toelacht. Kapernaüm, gij zijt tot den hemel verhoogd, gij zult tot de helle toe **neder**gestooten worden, Matth. XI : 23. Hoe bezwaarlijk 'zal een rijke ingaan in het Koninkrijke! Matth. XIX : 23. Zoo een is in zulk gevaar van te zondigen; de duivel, zijn harte en zijn gezelschap, het zoekt hem al aan te zetten tot zonde, Jac. 1 : 13. En die in zulk een voorspoed is, die is in gevaar van benijd te worden. Ziet **Ezau**, hij kan geen bovenhand dragen, Gen. XXVI. Wat maakte **Izaäk** zoo benijd, als de voorspoed? David had meer rust, toen hij leefde onder de schapen, als toen hij een hoveling en zelfs een koning was. Gij zijt in gevaar van uw rekening niet te zullen kunnen doen voor God, als er geschreeuwd zal worden doet rekenschap, hoe hebt gij met uw kinders, ambt, geld, goed gedaan? is het niet voor God geweest ?

6. Ach uw voorspoed is tegenspoed. Waarom? Om de ledigheid, die er in is. Een hemelling, een kind **Gods**, zou zijn voorspoed brengen aan de voeten der Apostelen, den naasten trap om vertreden te worden. Een hemelling **estimeert** het goed van de wereld niet, omdat het zijn ledigheid niet kan vervullen. Wereld, uw voorspoed is **zoo** ledig; als gij een benauwd gemoed hebt, komt dan eens met uw zijde en prachtige kleederen. Adam kan geen **rust** vinden in 'tgeheele paradijs, Gen. 111. **Belsazar** kan geen rust vinden in zijn maaltijd, noch Saul in geheel zijn **koninkrijk**. Al uw voorspoed is als een kroon op 't hoofd van iemand, die pijn in zijn hoofd heeft, die eer zijn ongemakken vermeerderen als verminderen zal. Uwe schatten kunnen geen pijn in een tand of zenuw wegnemen, en als gij sterft is die aarde woest en ledig. Gij **zijt** nooit beter in staat om te oordeelen over 't goed van de wereld, als dan als gij ziek **zijt** en gaat sterven; koetsen, paarden, ambten, ligt daar, is het dan, en gij zoudt wel zeggen tegen de omstanders en erfgenamen, de have is voor u, mag mijn ziel maar voor mij en voor God wezen!

7. Gij kunt er geen wezenlijken troost voor **koopen**, geen een overtuiging, geen genade. Gij kunt er ook geen koorts mede **afkoopen**. Als gij zoudt denken, dat gij door uw goed bij God aangenaam zoudt zijn, Hij zou zeggen, uw geld **zijt** met u ten verderve, als Petrus sprak tot Simon den toovenaar, Hand. VIII: 20.

8. De voorspoed doet uitermate noode sterven; zij mogen van geen dood, ziekte of scheiden **hooren**. Moet ik, zeggen ze, van dat ambt, van dat bewind, van al dat fraaie af, ik kan niet sterven. Dan zijn ze eender als een beeld, dat uit den muur gekapt moet worden, en niet als een schilderij, die men **zoo** maar afhangt; daar zei eens iemand tegen den dood, wilt **gij zooveel** geld en ambten hebben? ja, ik zou door mijn vrienden in staat zijn om u een heel koninkrijke te geven? Neen, zei de dood. Al die kerkelijke gasten, die hen **zoo** gepleisterd hebben, kunnen hen dan niet helpen. Waar waren **al** die koninklijke gasten, toen Achab geschoten was? Al hun bewind, dat zij in de kerk hebben, kan hen niet helpen, en 't is hun geen eer, en die kerkelijke personen, die de **grooten** maar te vriend zoeken te hebben, die mogen van 't eene beroep tot het andere komen, van een dorp in een stad, doch daar gekomen zijnde zijn ze maar ballasten, hun dienst is de heiligen niet aangenaam, de vromen zitten er onder te zuchten, ze hebben 't **gebed** der oprechten niet, die baden voor Petrus en niet voor Judas. Boven dat worden hun ambten, als zij sterven, aan anderen gegeven, en zij varen met hopen ter helle, en daar

worden zij handen en voeten gebonden. Dan zal 't wel zijn, Heere, doe mij open, en laat ik op mijn bediening binnen komen, maar dan zal de Heere zeggen, Ik hebbe u nooit gekend, daar gij uzelfven voor kendet, Matth. Vil : 22. Zoo stervende, ontvallen hun al hun valsche gronden. Dan zou Korach wel zeggen, och was ik Aäron geweest, en Judas, was ik Petrus! Dat is een rechte tegenspoedige in zijn voorspoed.

III. Nu het laatste stuk: waarom bekommert gij u zoo, vromen? zijn zij rechte belijders, omdat ze voorspoedig zijn? Neen, maar rechte bedekkers. Zet er uw harte op en zoekt het te onthouden; herkauwt het, gij zult het zoo vinden. Als zij voorspoed hebben in de kerk, in het burgerlijke, in de politie, maakt er geen besluit uit op dat zij gelukkig zijn, en ziet op hun einde, dan zijn zij geheel ontkleed. Nu, de andere zwaarigheid zullen wij sparen tot een andere predikatie. Amen.

EEN-EN-ZESTIGSTE PREDIKATIE

OVER 'MATTH. XII : 20, 21,

Waarin men ziet:

- I. Een vrome in een drukkelijke gedaante.
- II. Het kruis van verre wat verlicht.
- III. Een vertoog dat zijn tegenspoed voorspoed is.
- IV. Dat het dan vanzelf blijkt, dat iemand kruis kan hebben en een goed belijder zijn.

Wij lezen, Matth. VII : 16, Leest men ook een druive van doornen, of vijgen van distelen? Het is **alzo**o veel of gij Jacobus hoorde vragen: Welt ook eene fonteine uit eenzelfde ader het zoet en het bitter water? Jac. III:11. Het is of gij den Heere Jezus hoorde vragen, indien het zout smakeloos geworden is en **onzout** wordt, kan dat iemand en waarmede **zult** gij dat smakelijk maken? **Marc. IX**: 50.

Zoo vraagt een mensch, Heere God! is er goed in het kwaad? is er in het kruis zegen? Indien hun iemand antwoordde, ja, daar is een zegen in 't kruis, zij zouden wel zeggen als Maria, hoe kan dat zijn? Luc. I : 34; of gelijk als zij van den Heere Jezus zeiden, kan uit Nazareth iets goeds zijn? Joh. I : 47. Alle ding

werkt naar zijn aard, en God zegt zelf dat het kruis kwaad is, Amos III: 6, Is er een kwaad in de stad, dat de Heere niet en doet? en Klaagl.III: 38, gaat niet uit den mond des Allerhoogsten het kwade en het goede; zou men van een smartenden doorn of weedoenden distel druiven of vijgen tot verkwikkinge kunnen rapen? Wij antwoorden, ja. Wat voor een zegen is er in? Dit: is er iemand die druk of tegenspoed heeft, hij ziet er **Gods** hand in, door wat wegen de tegenspoed komt. De druk, die is van God.

Job zei, niet de Sabeërs hebben genomen, of de duivel heeft genomen, maar de Heere heeft gegeven, en de Heere heeft genomen, Job I: 21. Naomi zei niet, in dat land hebben zij mij zoo arm gemaakt, maar de hand **Gods** is tegen mij uitgegaan. En het is veel zwaarder het zwaard te zien in des richters hand, Rom. XIII, als de roede in de hand van een vader, Hebr. XII. Is er goed in 't kruis? Ja, daar is zulk een zegen in.

Mozes vond eens bitter water, hij wierp er een hout in, en het wierd zoet. Eliza vond eens een fontein, die niet goed was, hij wierp er zout in, en toen wierd zij goed. De zonen der Propheten hadden wilde coloquinten geleien, als zij aten, riepen zij tegen Eliza, man **Gods**, de dood is in den pot; hij wierp er meel in, en toen was' er geen kwaad meer in. Zoo is 't met het kruis van **Gods** kinderen. Het is er mede als met den beker in Benjamins zak ; zij dachten, dat het hun kwaad zou doen, maar het deed goed, want toen openbaarde zich Jozeph aan hen, en hij maakte bekend wie hij was, Juda wierd gevankelijk naar Babel gevoerd, maar het was hun ten goede. Alle paden des Heeren zijn goedertierenheid, ende waarheid dengenen, die Zijn verbond ende Zijne getuigenissen bewaren, zelfs de allereengste en bloedigste, Ps. XXV : 10.

Het kruis en de druk is als een bitter medicinaal of geneesmiddel van den doctor; 't is er **al** genezende, zuiverende, reinigende. De druk is dikwijls **zoo** noodig als de beste predikatie, en als de beste instelling, die God geeft. Menigeen dacht om God niet, kreeg hij geen slag. Ps. CXIX: 67, Eer ik verdrukt werd, dwaalde ik; maar nu onderhoude ik Uw Woord.

Willen wij u eens een geheele wolke daarvan toonen? Jacob, wat een droevige ontmoeting had hij? Hij voerde zijn vrouw en kinders over de beke, en hij moest den nacht alleen overblijven; Ezau was op de been, en God worstelde met hem, hij komt er kreupel af; was 't evenwel niet een zegen? hij had God gezien, en wie zou niet gaarne kreupel gaan om God te zien, en te kunnen **zeggen**, Pniël, want ik hebbe God gezien van **aangezichte** tot

aangezichte, Gen. XXXII : 30. Bezie Jozeph eens, zijn broeders achtten hem niet, zij verkochten hem, zijn voeten raakten in den stok, daar zijnde werd hij gered, en krijgt een gewenscht huwelijk en aangename kinders, en dat was het middel waardoor hij zijn geslacht bij hem kreeg.

Wat dunkt u van die arme weduwe? Uw knecht, mijn man, is gestorven, zei ze tot Eliza, ende gij weet, dat uw knecht den Heere zeer was vreetende: nu is de schuldeur gekomen, om mijn beide kinderen voor hem tot knechten te nemen, 2 'Kon. IV : 1. Zij had schuld gemaakt in 't leven van haren man; daar komt nu de schuldeur, zei ze; maar de vrouw kon, toen zij weduwe was, beter bestaan als toen haar man leefde, zij betaalde hare schuld, en leefde met hare aangename kinderen van het overige. Ziet het ook eens in Manasse, van de gouden ketenen wordt hij in koperen boeien gedaan, van zijn koninklijk paleis in 't gevangenhuis; in de gouden ketenen lasterde hij God, en in de koperen boeien bad hij. Bekijkt een Job, hij was al zijn goed kwijt, vol etter en zweren, een schouwspel voor een iegelijk; was er in zijn ellende ook een zegen? ja 't, zijn genade kwam voor den dag, en het wordt hem dubbel vergoed, Job XLII.

Paulus op den weg naar Damascus, hij wordt blind, en dat was de weg om het licht van genade in zijn hart te geven. Het is het beginsel van de zaligheid, dat zult gij met ons moeten bekennen. Wij blijven er dan bij, dat men hier druiven van doornen leest, en vijgen van distelen. Het kruis der vromen is eender als Jonathans staf, daar honing aan het einde is, 1 Sam, XIV. Is er dan geluk in hun ongeluk? Ja, vele zijn de tegenspoeden des rechtveerdigen, maar uit alle die reddet hem de Heere, Ps. XXXIV : 20.

Gij zult zeggen, gij moogt zooveel in uw inleiding gezegd hebben als gij wilt, gij raadt het nog niet, 't kan niet wezen. Wij hopen, eer een ure door zal wezen, dat wij het dan wel zullen geraden hebben. Wij hebben het zesde kenteeken van den genadestaat onder handen, de belijdenis der zonden. En daarin hadden wij deze zwaarigheden. De eerste was, de goddeloozen doen wel een breede belijdenis; ik vreeze dat de mijne niet recht is; dat hebben wij ook weggenomen. De tweede was uit Spr. XXVIII : 13, Die zijn overtreding bedekt, zal niet voorspoedig zijn ; ik ben niet voorspoedig, derhalve geen goed belijder, want zoo ik een goed belijder was, ik zou zooveel tegenspoed niet hebben, want daar staat uitdrukkelijk, die ze bekent, ende laat, zal voorspoed en barmhartigheid verkrijgen; ik ben niet voorspoedig, derhalve geen recht belijder; dat zullen wij vierkant voor uw harte leggen,

en dat zullen wij **zoo** doen, dat wij een vrome zullen **toon**en in een drukkelijke gedaante. Dan zullen wij een **voorbereiding** maken, om het kruis allengskens wat te verlichten. Dan zullen wij **toon**en, dat der vromen tegengespoed voorspoed is. En dan zullen wij **toon**en dat **zoo** een vrome in zijn tegenspoed voorspoed heeft. Spant u eens wat in en let dan op deze vier stukken:

- I. Eerst zullen wij u een ellendige vrome voor 't oog houden' een vrome met kruis, **zoals** zijn ziele der tegenheden zat is.
- II. Zullen wij van verre het kruis wat zoeken te verlichten,
- III. Zullen wij **toon**en, dat hun tegenspoed voorspoed is.
- IV. Dan zal 't **vanzelfs** blijken, dat iemand kruis kan hebben en evenwel een goed belijder zijn.

I. Wilt gij een vrome in zijn kruis zien, let dan eens op. Hij is gering van afkomst, hij is **zoo** groot niet in de wereld als een ander, hij moet al dikwijls zeggen met David, ik ben een arm en veracht man; hij is als die arme wijze man, **Pred. VII.**

Niemand gedacht denzelven armen wijzen man. Het is een, die geen groote vrienden tellen kan. Al zijn vrienden die hij nog heeft, haten hem. Bovendien, in zijn huwelijk gaat het hem ook tegen. Is 't een vrouw, zij heeft een **Nabal** van een man. Is 't een man hij heeft een vrouw die kijfachtig is, zoodat het voor hem beter is te wonen op een hoek van een dak. Men spreekt er eer van scheiden als van blijven, men schrikt dat men malkander ziet. Mijn adem is mijn huisvrouw vreemd, zei Job, ik mag in hare tegenwoordigheid haast niet spreken. **Zoo** een heeft dikwijls geen aangename kinderen. Als zij jong zijn, zet men ze op den schoot, en als zij oud zijn, drukken ze het harte; dan worden vader en moeder licht geacht, zoodat zij hun grauwe haren met droefenis doen ten grave dalen door hun kwaad gedrag. Al waar zij hun hand aan slaan, mislukt hun, het loopt hun al tegen; hun harte vergaat van den kommer, zij **vreezen** een **vreeze**, en zij komt hun over, en zij treft hen, Ik **vreeze** zeggen zij, dat ik **nog** op de milddadigheid van anderen zal moeten leven, en dat ik **nog tranen**-brood zal moeten eten en tranen drinken, als uit een drieling. **Zoo** 't wel is in 't huwelijk, zij verliezen hun man, vrouw of kinders; in hun huis moeten zij al werken voor den doctor, 't is in hun familie al ongezond, en dan helpt het nog niet: ze zijn als die vrouwe, die al het hare ten koste gelegd **hadde**. Zij mogen niet een ambtje bedienen; zij worden overal van de bank geschoven.

Komen zij in de kerk, dan zegt men, staat daar of zit hier onder aan mijne voetbank. Zij worden gesmaad, gelasterd, men legt ze een lak op, zoodat zij moeten zeggen, mijn bestraffinge

is er alle morgen. Moeten zij een proces hebben, ze lijden in hun gerichte; daar liggen aan de plaatsen des gericht's de tranen der verdrukten, Zij worden gedrukt, gesmaad, misduid, gehaat, bespot, gelasterd, vervolgd. Zij hebben nergens een blijvende plaats, zij moeten dikwijls naar gevangenhuisen, op schavotten.

En naar de ziele is het niet beter. Met dat zij bekeerd worden, zij worden dikwijls eng geleid, zij moeten als door de hel kruipen om naar den hemel te gaan. Zij zijn verlaten en gesmolten, vriend en metgezel wordt verre van hen gedaan, zij zijn beroerd tegen dat hun **sterfure** komt en **vreeze** des doods heeft hun bevangen.

In hun dorp of stad, daar zij wonen, zijn geen mannen die bekwaam zijn om hen te onderrichten, daar zijn geen **leeraars** naar hun harte, maar herders, die geen leiders, maar verleiders zijn, die het hart der goddeloozen strijken en de vromen bedroeven. Zij hebben er dikwijls **zulken**, die het verlorene niet willen zoeken, en zij kunnen het niet zien, dat zij van die ballasten ooit ontslagen zullen worden, en andere krijgen. Daar hebt gij **zoo** een **prente** van een verdrukte vrome. Wij blijven dan bij de vrage, leest men ook druiven van die doornen? Daar hebt gij ons eerste stuk. Nu volgt ons tweede stuk.

II. Nu moeten wij **uw** harte wat bereiden, om u te doen zien dat er druiven aan de doornen hangen. Hoe zult gij dat doen, zult gij zeggen? **Zoo**.

1. Vromen! zijt gij van God of van eenig **leeraar** nog wel ooit bedrogen? Hebben ze **u** wel voorregd, dat gij voorspoed zoudt hebben? Of heeft elk gezegd, dat de poort eng en de weg nauw is, Matth. VII: 14. Hebben ze u niet gezegd, ziet wat gij doet, de weg naar den hemel is bezet met doornen, de rechtvaardige wordt nauwelijks zalig, **1 Petri IV: 18**. Strijdt om in te gaan door de enge **poorte**, Luc. XIII: 24. Heeft God u wel bedrogen, toen gij bekeerd wierd? Is het **u** niet hartelijk gezegd, de weg is eng? Hebt gij niet neder gezeten en de kosten overrekend?

2. Ook moeten wij dit zeggen, dat de ontmoeting **Gods** naar het uitwendige aan vromen en goddeloozen eenerlei zijn. Daar zijn goddeloozen die gedrukt zijn, daar zijn vromen die gedrukt zijn, daar zijn goddeloozen die voorspoed hebben, daar zijn ook vromen die voorspoed hebben. Eenerlei wedervaart den rechtvaardigen en den goddeloozen, Pred. IX: 2. Is er een vrome Job gedrukt, Job 1, daar zijn zeventig koningen met afgehouden duimen aan handen en voeten, Richt. 1. **Is** er een goddelooze voorspoedige, een vrome ook. Draagt Achab een gouden kroon, David ook. Is er een welvarende **Nabal**, Job was ook zeer welvarende nadat hij

hersteld was. Is er een wijze Achitofel, daar is ook een wijze Salomo.

3. Uit het uitwendige kunt gij het besluit niet opmaken van Gods liefde of haat, en uit het uitwendige kunt gij niet oordeelen over uw genade, of gij genade hebt of niet, of uw belijdenis goed is of niet, Pred. IX : 1 wordt immers gezegd, uit het uitwendige kunt gij niet oordeelen van de liefde of den haat Gods. Als God de goddeloozen zegent, daaruit kunt gij niet oordeelen dat Hij ze liefheeft; als Hij de vromen slaat, daaruit kunt gij niet oordeelen dat God hen haat. Dat is een argument van den duivel. Matth. IV, zoudt Gij Gods Zone zijn en zoudt Gij hongeren? Dat is een argument uit de hel.

4. Wat dat u overkomt, vromen, al moest gij iemand zijn die de meeste kruisen heeft, zoo vragen wij u, of gij niet vinden zult, dat er in het Woord diergelijke, ja zwaarder zijn? Bezie eens een Job, is het u ooit gebeurd, dat hem gebeurd is? Let eens op de Heere Jezus, Hij had zoo veel niet als een vos, die hebben holen, en als een vogel, die hebben nesten; Hij had niets daar Hij het hoofd op nederleggen kon. Bezie eens een Lazarus, voor de deur des rijken. Hoort de klachten der vromen, Ps. LXXXVIII. Zit er eens bij en ziet eens of gij meer kruis hebt als andere vromen, die zalig zijn geworden.

5. Verder zeggen wij, weet gij wel dat de beste Christenen de grootste kruisdragers zijn geworden ? De grootste helden, gelijk als Abraham, Jacob, Jozeph, David, die helden waren, moest dat toevertrouwd worden. Het goud heeft het meeste vuur.

6. Ik bidde u, zegt het eens, met al uw kruis, dat gij hebt naar ziel of lichaam, zoudt gij wei ruilen willen tegen den allervoorspoedigsten goddelooze? Zoudt gij uw gemoed tegen zijn kwaad gemoed wel willen zetten? Och neen! zoudt gij zeggen, ik ben tevreden met den zegen Gods in het weinige, met dien toegang tut den Heere ; gij zoudt het om geen koninkrijke willen missen. Goddelooze! zoudt gij zeggen, ik zou tegen u niet ruilen willen; gij zoudt zeggen als Daniël, o Koning, hebt uwe gaven en geschenken voor uzelfen, ende uwe vereeringen geeft aan eenen anderen, Dan.V : 17.

7, God heeft Zijne kinderen in den oven lief, Hebr. XII: 6. De goudsmid heeft het goud, dat in den smeltkroes is, zoo lief als dat in den winkel is. De landman heeft de tarwe, die in de aarde is, zoo lief als die hij in de schure heeft. Mijne kinderen, zegt God, Ik heb u in den oven lief, Mijne liefde vergaat niet, Mijne liefde blijft, zij is onbezwijkelijk, Ik zal u tot den einde toe liefhebben.

8. Ten laatste, als ze wel up hun dreef zijn, voor al de kruisen zouden ze God danken, en zeggen daar is wat goeds in, wij hebben hier druiven van doornen, daar is goed in den druk. Verliest gij er niet mede? Och neen !'t is mij goed, dat ik verdrukt ben geweest, dat ik in den smeltkroes gelegen hebbe, Ps. CXIX: 71 en vers 67, eer ik verdrukt en gekastijd wierd, dwaalde ik. Jes. XII:1, Ik danke U, Heere, dat Gij toornig op mij geweest zijt, maar Uwen toorn is afgekeerd, en Gij troost mij, Als ze wel op hun dreef zijn, dan zullen ze vijgen aan die doornen zien, gelijk Jozeph. Gen. L : 20, gijlieden wel, gij hebt het ten kwade gedacht, doch God heeft het ten goede gedacht; en Rom. VIII: 28, Wij weten dat dengenen, die God liefhebben, alle dingen medewerken ten goede. Dat is ons voorbereidende, en onderrichtende en tweede stuk.

III. Het derde is, dat wij u moeten doen zien **armoedes rijkdom**, tegenspoeds voorspoed, droefheids blijdschap, vloeks zegen. Gij zult zeggen, dat is raar! En 't is waar; **armoedes rijkdom**, **tegenspoeds** voorspoed, **vloeks** zegen, droefheids **blijdschap**, wat voor druiven plukt gij van die doornen ? Wat zegen ligt daarin ? Deze :

1. Eerst, een kind **Gods** met kruis leert het Woord recht verstaan. Dan kan hij wel gelooven hetgeen Luther placht te **zeggen** : **ik** zou veel Psalmen uit het Woord niet verstaan hebben **zoo** God mij niet in kruis gebracht en had. Dat ken ik ook, zeggen ze, ik zou veel kapitelen en stukken uit den Bijbel niet recht verstaan hebben, **zoo** God mij niet in tegenspoed gebracht had. Waar zou ik dat verstaan hebben: wij roemen in de verdrukkinge, wetende, dat de verdrukkinge werkt lijdzaamheid, **ende** de lijdzaamheid bevindinge, **ende** de bevindinge hope, Rom. V: 3, 4. Ik **zou** dat niet verstaan hebben, mijne ziele, keert weder tot uwe ruste; want de Heere heeft wel aan **u** gedaan, Ps. CXVI : 7; het licht gaat den oprechten op in de duisternisse, Ps. CXII : 4. Zij plukken die druiven van die doornen, dat zij het Woord **leeren** verstaan.

2. Zij **leeren** er de zonde door kennen, wat zonde is. Kunt gij uw leven de bittere gedaante van de zonde wel beter zien als in de gedaante van het kruis? De zonde is een geschilderde leeuw, ais gij de bittere vruchten niet voelt; maar dan zegt men: ach Heere ! al dat bittere is van de zonde. Jer. IV : 18, dit is uwe boosheid, dat het **zoo** bitter is, dat het tot aan uw **herte** raakt, Jer. II:19, weet dan **ende** ziet, dat het kwaad en bitter is, dat gij den Heere uwen God **verlatet**. Een ziekbedde leert altemets **meer als** een heele reeks van Predikatiën.

3. Deze druiven plukken zij daar af, dat zij **leeren** er **zichzelf**ven door kennen ; niet alleen wat zonde is, maar ook wat wij zijn. In den voorspoed zijn wij altemets vreemdelingen van onszelf; in den tegenspoed zijn wij altemets gesmolten, nederig, dankbaar; maar in den voorspoed zijn wij altemets hoovaardig, **tegenknorrende**. Ach, zeggen zij dan, ik wist niet dat mijne verdorvenheden **zoo** sterk waren, en mijn genade **zoo** zwak, en mijn bewegingen **zoo** onheilig en **zoo** ziek waren. Ps. XXX : 7, 8, Ik **zeide** wel in mijnen voorspoed, ik en zal niet wankelen in eeuwigheid. Want, Heere! Gij had mijnen berg door Uwe goedgunstigheid vastgezet, maar doe Gij Uw **aangezichte** verberget, wierd ik verschrikt. De tegenspoeden zijn als het vuur, zet er klaar water bij, het doet het schuimen ; **zoo** ook hun ongelooft, haastigheid, tegenspreken, en ik weet niet wat komt al voor den dag.

4. De kruisen maken ons den Heere Jezus gelijk. Dan weet gij hoe die Man geleefd heeft, Hij was een Man van smarten, Jes. LIII : 3. Zal het Hoofd een doornenkroon hebben, en de leden een rozenkroon? Hoe zouden die leden dan naar dat Hoofd gelijken.

5. Het kruis is goed en geld waard, Waarom? Het roeit de zonde **zoo** uit, het **doet** er het schuim **zoo** af, het zuivert **zoo** van de kwade humeuren. Jona vluchtte niet meer, toen hij in den visch geweest was. De Psalmist **zeide**: eer ik verdrukt wierd, dwaalde ik, Ps. CXIX : 67, en Jes. XXVII : 9, De gansche vrucht zal wezen, **zeide**, God, dat Ik de zonde zal weg doen.

6. Het kruis maakt hen **zoo** los van de wereld. Al dat ijdele zijn ze dan **zoo** moede, dat ze wel zouden zeggen: wat maak ik hier? evenals de moeder van Augustinus, die uit het venster naar den hemel schreeuwde: Heere! wat doe ik langer hier? Zij worden **zoo** los zelfs van 't allerliefste schepsel, want de allervroomsten zeiden : wij merken niet aan de dingen, die men ziet, want de dingen die men ziet zijn tijdelijk, 2 Cor. IV : 18. Daar is 't kruis zulk een gezegend middel toe.

7. Het kruis verhoogt u. Het geeft dat gij de 'grootste eere hebt, het zet u een kroon op het hoofd, het geeft u dat gij een blijk hebt dat gij een kind **Gods** zijt. Gij krijgt hoogachting, als God u een slag geeft. Job VII : 17. Wat is den mensche, dat Gij hem groot acht ? **ende** dat Gij uw **herte** op hem zet! Uwe kastijdingen zijn er alle morgens. Het is integendeel eene **kleinachtige Gods**, als gij geen kruis hebt, dan loopt gij naar de hel. Waartoe, **zeide** God, zoudt gij meer geslagen worden ? Gij zoudt des **afvals** te meerder maken, Jes. I : 5.

8. Het maak **u zoo** geacht in 't Woord en in wereld, en in

den hemel. In 't Woord zijn ze immers zoo geacht; ze zijn als de sterren aan den hemel en aan het firmament, Hebr. XI. Zij zijn niet alleen geacht in 't Woord en in de wereld, maar ook in den hemel; deze zijn 't, zegt God, die uit groote verdrukkingen komen, Openb. VII : 14.

9. Ach! in het kruis is zulk een druive! Het maakt u zalig, en het drijft u naar den hemel en naar God. Wat leg ik, zeggen ze, hier en sta bij de gebrokene bakken, daar is toch geen verkwikking in! ik ga naar den sprinkader van het levende water. Het kruis maakt hen als het duifje Noachs, 't vloog al gedurig weer naar de arke, en als de wateren des zondvloed, hoe hooger de wateren kwamen hoe dichter de arke bij den hemel was. Zalig zijt gij, als u de menschen smaden en vervolgen, Matth. V : 11.

10. Als zij aan God getrouw blijven, beschamen zij den duivel en heel de wereld. De duivel zegt: is 't om niet, dat gij God vreest? 't Is omdat gij gezegend wordt, Job I : 9. Maar wat zegt gij nu, duivel! als hun tuin weg is, en als gij ze dan hoort zeggen: al doodde mij de Heere, ik zou op hem hopen, Job XIII : 15. Dan staat hij beschaamd, en dan staan de goddeloozen beschaamd, als ze zien dat Gods kinderen de beroovinge van hare goederen aannemen met blijdschap, Hebr: X : 34, dat zij dan nog zeggen kunnen, dit alles is ons overgekomen, maar onze voet is niet geweken van Uw pad, Ps. XLIV : 18, 19. Dan staan ze beschaamd, en ze krijgen er achting voor en zij zeggen, als wij zoo waren, wij zouden God zoo niet dienen.

11. Het laatste is: het kruis baant hun den weg tot de grootste heerlijkheid. De kruiselingen zullen de grootste kronen van heerlijkheid behalen, zij die wat voor den Heere opgezet hebben, maar die fluweelen Christenen niet. Kom mijn kind, zal de Heere zeggen, Ik hebbe uw kleed gewasschen en wit gemaakt in 't bloed des Lams, gij zult lange witte kleederen aandoen, Openb. VII : 14. Zoo dat waarlijk, als God kruis gebruikt, Hij drijft er zijn oprecht volk mede naar den hemel, en geeft ze de grootste kroon van heerlijkheid.

IV. Wat zegt gij nu? moet uw zwaarigheid u niet ontvallen, zijt ge geen goed belijder, omdat gij gedrukt wordt, is uwe tegenspoed geen voorspoed?

Ja maar, zult gij zeggen, of ik al een goed belijder ben, ik late de zonde niet. Doet als Azaph, hij ging in 't heiligdom en toen was hij een groot beest bij God; als ik der goddeloozen voorspoed zag, zegt hij, ik wou wankelen, mijn voet zou uit het pad van

God gegaan hebben; doet als die vrome ziele, hij **zeide**: Gij zult mij leiden door Uwen raad en daarna zult Gij mij in heerlijkheid opnemen; doet als die vrome ziele, mij aangaande, **zeide** hij 't is mij goed nabij God te wezen; doet als die **vrome ziele**, en zegt met hem, immers is God Israël goed, dengenen, die rein van harte zijn! Ps. LXXIII. Of zij kruis hebben of geen, dat is de derde zwaarigheid ; de vierde is: 't is **zoo** een, die ze bekent, **ende** laat, maar ik late ze niet, ik **vreeze** daarom dat mijn belijdenis niet goed is; dat in 't vervolg. Nu, ik hope dat **God** dit aan u en aan mijn harte zegenen zal om Zijns Zoons wille, Amen.

TWEE-EN-ZESTIGSTE PREDIKATIE

OVER MATTH. XII: 20, 21,

Waarin :

- I. Toegestaan wordt, dat een waar belijder van de zonden ook de zonde laat.
- II. Een onderricht' gegeven wordt, waarin het niet gelegen is, de zonden te laten.
- III. **Getoond** wordt, wat het is de zonde te doen, volgens de Heilige Schrift.
- IV. Aangewezen wordt, dat men in de Schrift vindt, dat een begenadigde de zonde niet doet en niet doen kan.
- V. Verklaard wordt, hoe dat **samen** bestaat, de zonde te doen, en die niet te doen en te laten,

WIJ lezen, 2 Tim. II: 19, Evenwel het vaste fundament Gods staat, hebbende dezen zegel: de Heere kent **degenen**, die de Zijnen zijn. Ja, God kent de Zijnen, want Hij heeft hunne namen geschreven in de hemelen, Luc. X : 20. Hij heeft hunne namen geschreven in het boek des levens, Philipp. IV : 3, Hij heeft de Zijnen bij name geroepen, Jes. **XLIII:1**, vergeleken Hand. IX:4. Ja Ik riep u bij name, Ik toenaamde u, zegt Hij, Jes. XLV : 4. Hij kent de plaats van hun woning, en waar zij thuis liggen ; wel Cornelius, zegt God door den engel, zend mannen naar Joppe, naar Petrus, hij ligt thuis bij **eenen** Simon, **lederbe-reider**, Hand. X: 5,6. ja, God kent **degenen**, die de Zijnen zijn, want Hij weet waar ze zitten. Philippus riep u, **zeide** de Heere Jezus tegen Nathanaël, als gij daar onder den vijgeboom zat,

Joh. I : 49. Elia, God zag hem ais hij onder den jeneverboom zat; wat doet gij hier Elia? zeide God, 1 Kon. XIX : 4. God weet in wat strate dat zij zijn, Hand. IX : 11, in de strate genaamd de rechte, daar is Paulus van Tarsen, ziet hij bidt. Ja, God kent ze bij name, God kende Mozes bij name, Exod. XXXIII : 17. Wij zijn van God gekend, zeide Paulus, Gal. IV : 9. En de Heere Jezus, Joh. X : 14, Ik kenne Mijne schapen.

Och God! zult gij zeggen, wist ik het ook eens of ik Uwe was, De vromen beproeven en onderzoeken zich dikwijls; zij hooren dikwijls kenteekenen van den staat der genade stellen, van de roeping en van de verkiezing; zij leggen zichzelf daar neffens; sommigen vinden ze en sommigen vinden ze niet; en onder anderen zoo vinden zij groote zwarigheden, dewelke hun hinderen om te zeggen dat zij des Heeren zijn, en zij zouden zich daarom niet durven noemen met den name des Gods Jacobs, noch met hunne hand schrijven, ik ben des Heeren, want nauwelijks is de eene zwarigheid weg, of daar volgt al weer een andere, waarom dat zij niet durven zeggen, ik ben des Heeren, Jes. XLIV : 5. Daar ligt iets op mijn harte, zeggen ze, kunt gij dat van mij wegnemen? Wat is dat? Dit is het: Paulus zegt in dienzelfden tekst, die den name Christi noemt, sta af van ongerechtigheid, en Salomo zegt, Spr. XXVIII : 13, die zijne overtredingen bekent ende laat, zal barmhartigheid verkrijgen ; maar ach! ik bekenne ze wel, maar ik late ze niet. Dit geheim en tegenwerp hebben wij dan nu in te zien. Het is een van de grootste zwarigheden; zij zeggen :zou ik genade hebben en de zonde doen, daar God zegt dat zij ze laten en niet doen? Om u daarin te leiden hebben wij u deze dingen te zeggen : Eerst zullen wij u toestaan dat een waar belijder de zonde laat, Dan zullen wij u een onderrichting geven omtrent het laten en niet laten van de zonde. Dan zullen wij u toonen dat wij in de Schrift vinden, wat het is de zonde te doen. Dan, dat wij ook in de Schrift vinden, dat een begenadigde de zonde niet doet, noch niet doen kan. Dan, hoe zij de zonde doen, en evenwel die niet doen, noch die niet doen kunnen. Het zijn vijf zware stukken. Wij hopen dat wij ze zullen af kunnen handelen. Ik zeg dan:

- I. Wij staan toe, dat een waar belijder de zonde laat.
- II. Wij zullen onderricht geven, waarin het laten niet gelegen is.
- III. Wij moeten zien, wat het in de Schrift is, de zonde te doen.
- IV. Wij zullen toonen, dat de begenadigden er geene doen noch doen kunnen.
- V. Eindelijk zullen wij zien, hoe dat samen bestaat, de zonde te doen, en dezelve niet te doen maar te laten.

1. Een waar belijder van de zonde, zou zijn belijdenis goed zijn, daar moet laten op volgen. Hij kan, noch wil, noch zal niet zondigen, hij vliedt en haat de zonde, gelijk als een mensch datgene, dat hem een accident veroorzaakt heeft; **weenen** en belijden gaan t' zamen; zij gaan al schreiende, al **veroordeelende**, al verfoeiende, al zuchtende tot hun graf toe over de zonde; hun grauwe of jonge haren dalen met droefenis ten grave; **zoo** er geen afstand volgt, deugt het al niet. Hierom vinden wij dat **weenen**, belijden en afstand van de zonde te doen samen gaat, Matth. III; belijden en bekeeren, Hand. II en III. Dat niet alleen, dat de belijdenis niet deugt als er geen afstand volgt, maar de afstand moet wel zijn. Hoe moet ze zijn?

1. **Gereedelijk**, meteen, zonder uitvluchtjes. **Zoo** deed Zacheus, Luc. XIX.

2. De afstand moet hartelijk zijn. Laat gij de zonde na, als gij het **zonder** harte doet, zegt God, wat is dat? Ik wil er het harte bij hebben, de gedaante is niet genoeg, dat is maar schijn van godzaligheid, maar geen kracht.

3. Het moet een afstand van alle zonden zijn, gij moet geen lust tot een eenige zonde behouden; die nog lust tot **ééne** zonde behoudt, staat van geen eene af. Zoudt gij zeggen :**Heere!** die wil ik houden, dat deugt niet, gij moet in 't generaal kunnen zeggen: allen valsche pad heb ik gehaat, Ps. CXIX : 128.

4. Het moet standvastig zijn, niet nu en dan, maar tot het einde van uw leven, Jer. XXXII: 40, en Spr. XXIII: 17, **Zijtt'** allen dage in de **vreeze** des **Heeren**.

5. Het moet zichtbaar zijn en naar buiten blijken. Die de ijdele kunsten gepleegd hadden, brachten hun boeken naar de markt en verbrandden ze, Hand. XIX. Ge moet uw licht laten **schijnen** onder een krom en verkeerd geslachte, Matth. V : 16.

Dat is het eerste stuk: mijn belijdenis deugt niet, als er het laten niet op volgt op zulk **eene** wijze.

II. Wij zeiden, dat wij ten tweede een onderricht zouden geven omtrent het laten van de zonde, waarin het niet bestaat.

1. Eerst, dat is het niet, de zonde voor geen zonde te houden. **Zoo** bestaat geen heilige in den Bijbel, maar zij bestonden **zoo**, dat zij de zonde voor zonde hielden; zij hielden ze voor ongehoorzaamheid, voor **wederspannigheid**, voor al wat leelijk is. **1Joh. III: 4**, die de zonde doet, die doet de ongerechtigheid, want de zonde is ongerechtigheid.

2. Dat is 't niet, de zonde licht te rekenen, er mede te lachen en als een kleinigheid ze te rekenen, en te zeggen: Jezus' bloed is er toch

voor gestort, wat is er aan gelegen! Neen, maar ze rekenen ze erger als de hel; de hel die heeft God gemaakt, maar de zonde niet. En erger als de duivel; was er geen zonde, daar was geen duivel. Erger als het grootste kruis; in 't grootste kruis kunnen de vromen nog eens zingen, gelijk Noach, als hij daar met de zijnen in de arke **zoo** alleen was, ofschoon het daar **zoo** stormde en regende. Paulus en **Silas** zingen in 't gevangenhuis. God **zeide** tegen de verdrukten: zingt eens met aangenaamheid in uw harte, zingende en psalterende een geestelijk lied; maar in de zonde kunnen zij dat niet doen, die is het werk niet van **Gods** hand.

3. Het is dat niet, dat men zou denken, het is gepasseerd, het is gedaan, daar is geen **herdoen** aan, en dat men dan zou stil zijn en hopeloos gaan zitten; maar zij treuren en schreien, en zoeken het in Christus' bloed verzoend, en door den Geest gebeterd te krijgen.

4. Dat is 't niet, het te schuiven op God of op den duivel, of op een ander mensch, en **zoo** al van ons af. Zij schuiven het op God nooit; verre zij God van goddeloosheid, Job XXXIV : 10. In dat licht is **ganschgeene** duisternis, 1 Joh. I : 5. De duivel is wel een aanrader en een aanporder, de wereld is wel een verleidende **oorzake**, maar die de zonde laat, rekent ze als zijn eigen kwaad. Hij zegt **wel** met Paulus: ik nu doe de zonde niet meer, maar hij zegt er bij: het kwade dat ik niet **wil**, dal doe ik, Rom. VII : 15 en 17. Het is hun eigen accident, hun eigen melaatschheid.

5. Het is dit ook niet, te zeggen, dat de vrome en ware belijders nooit eenige zonden zouden doen, nadat zij genade gekregen en de zonde beleden hebben; dan ware ik en gij daar slecht aan, de ervarenheid en de ondervinding bevestigt dat anders, Pred. VII : 20, Jes. LXIV : 6. Johannes zegt, indien wij zeggen dat wij geen zonden hebben, **zoo** verleiden wij onszelven, en de waarheid is in ons niet. 1 Joh. I : 8.

6. Dat is 't niet, dat een **recht** belijder niet wederom in dezelfde zonden zou vallen, die hij effen beleden heeft. Gij zult zeggen, hoe kan ik dat begrijpen? Ik zal 't u doen begrijpen. Wat zegt er **Gods** Woord van? Daar hebt gij exempels, Abraham, Izaak, Loth, Petrus, Num. XIV : 22, Tienmaal hebben de mannen Mij verzocht. Jer. III : 1, Gij nu hebt met vele boeleerders geboeleerd. Is het zaad van **alle** verdorvenheid niet in een kind **Gods**, en zou dat zaad van dezelfde zonde niet in hen zijn? Rom. VII : 18, daar woont niets goeds in mij. Ik zal het u nader doen begrijpen. Kunnen zij in andere zonden vallen, waarom in dezelfde niet? Bovendien, als God Zich wat onttrekt, en de **occasiën** groot zijn? En dan valt

de duivel hen aan, dan is de geestelijke **mensch** te zwak, zij **raken** in dezelfde zaak, Gij moet het **wel** begrijpen, want men **speelt** dikwijls al te veel met de zonde. Vromen, zeg ik, zondigen dezelfde zonde, en dat wel dikwijls en gedurig. Nu komen **wij** tot het derde, vierde en vijfde stuk; dat zijn zeer zware stukken,

III. Het derde stuk is: Ik vind in de Schrift dat iemand de zonde doet; wat is dat te zeggen? Het begrijpt deze drie of vier zaken:

1. Eerst, **zoo** een maakt van 't zondigen zijn werk, zoodat het in heel zijn leven blijkt. Dat mensch maakt van het zondigen zijn werk, gelijk als een ambachtsman van zijn ambacht, of als een officiant van zijn officie. Dat wordt in de Schrift genoemd, het vleesch te verzorgen tot begeerlijkheden, Rom. XIII : 14.

2. Het is **dit**, de zonde te doen met een voornemen van het harte. Hij doet de zonde met opgeheven hand, hij is gierig om de zonde te bedrijven, hij stelt zijn leden der zonde tot wapenen der ongerechtigheid, Rom. VI : 13. Zij stellen hun lichamen dienstbaar der ongerechtigheid tot ongerechtigheid: dat is mijn voornemen, zeggen ze, te gaan zondigen.

3. Dan zijn zij blijde en uitgelaten. Deze verkiezen ook hare wegen en hare ziele heeft lust aan hare verfoeiselen, Jes. LXVI : 3. Ze blaken met alle vermaak in de zonde.

4. Zij verklaren openlijk, ik ben dienstbaar aan de zonde, **zoodat** geen heer **zoo** getrouw gediend wordt, als zij de zonde dienen. Zegt de eene, doet dat, zij doen 't; zegt een ander gaat, zij gaan, ja zij vliegen tot de zonde; is er een occasie tot de zonde, zij verkiezen die, zij geven zich daaraan over, zij verrichten ze met zulk een genoegen, zij scheppen er al hun vermaak in; dan staan ze gereed, daar moeten ze wezen en daar moeten ze part aan hebben+

IV. Het vierde stuk klimt al **hooger**. Nu zijn er menschen in de Schrift, daar van staat, dat zij de zonde niet doen en niet kunnen doen. Wij vinden er **zulken**, daar God van zegt, dat zij de zonde niet doen. 1 Joh. III : 9, Een iegelijk die uit God geboren is, die en doet de zonde niet, want zijn zaad blijft in hem, **ende** hij kan niet zondigen, want hij is uit God geboren, 1 Joh. V : 18. Wij weten ('t was een aangenomen artikel onder de vromen), dat een **iegeñjk**, die uit God geboren is niet zondigt; maar die uit God geboren is bewaart **hemzelve**n van de zonde. 1 Joh. II : 1, Mijne kinderkens ik schrijve u deze dingen, opdat gij niet en zondigt. Paulus zegt het duidelijk, Rom. VII : 17, Ik en doe de zonde niet meer. Daar ligt de Schrifture: de vromen zondigen niet, en zij kunnen niet zondigen. Ach **God!** zult gij zeggen, de

praktijk en ervarenheid is heel anders, hoe is dit? Het is een zwaar raadsel in de geestelijke Theologie, en 't is evenwel waarachtig; als een kind **Gods** daardoor is, dan is hij door de grootste zwaarigheid. Nu moeten wij **toon**en, de vromen zondigen niet en zij kunnen niet zondigen, en evenwel doen zij de zonde; hoe zullen wij dat verstaan? Ik hope dat ik het **u** klaar zal doen verstaan,

1. Eerst, ze zondigen niet, dat moet gij verstaan in de verachting en openlijke verklaring van God den Heiligen Geest, en wat kunnen wij tegen die openlijke verklaring zeggen?

2. **Zij zondigen niet** in de verachting van God, die zegt, Ik zie al Mijne kinderen in genade in hun Hoofd volmaakt aan, Col. II: 10. De **Heere zeide**, gij zijt Mijne duive, Mijne volmaakte, en zij toonde meteen hare onvolmaaktheid, want zij wilde niet opstaan, Hoogl. V: 2, 3. Hare zonde wordt gezocht, maar niet gevonden; gij kunt als geen kwaad in Mijne **oogen** doen, in den Middelaar zijt gij volmaakt. Dan wordt voldaan de zestigste vrage, even of ik nooit zonde gehad noch gedaan **hadde**, ja alle gerechtigheid **Gods** volbracht **hadde**, zoo verre ik zulk eene weldaad met gelooviger harte aanneme.

3. Zij zondigen niet **in** hun eigene achting. Ik durve het niet zeggen dat ik de zonde doe, **zeide** Paulus, maar daar is veel van den ouden Adam in mij over, ik zie dat er een oude verdorven **nature** in mij is, nooit zetten zij de verdorvenheid op de geestelijke **nature**. Rom. VII: 23, de zonde komt niet uit den nieuwen mensch, die God in mij gelegd heeft, maar uit den ouden mensch. Het is evengelijk als een mensch zou zeggen van een goede stam, die daar staat, daar venijn aan gekomen is; dat venijn, zegt hij, komt niet van een goede stam. Het is evenals een mensch, die een accident heeft, daar etter uitkomt; het gezonde dat er naast is heeft dien etter niet. Paulus **zeide**, 't kwade dat **ik** doe, dat kenne ik niet, wegens het geestelijke deel, maar 't **onwedergebo-rene** deel verwekt die accidenten, Rom. VII: 15.

4. Hij kan niet zondigen die onvergeeflijke zonde tot den dood, 1 Joh. V: 16.

5. **Zoo** zondigt hij niet, gelijk iemand die de vruchten van de zonde trekt en de zonde doet, daar is altijd wat **verdoemelijks** in de zonde, maar de verdoemenis is er voor hen niet in. Zij doen ze niet, dat ze er de bittere vruchten uittrekken, gelijk de doeners van de zonden.

6. **Zoo** doen zij ze niet, dat zij **zoo** meer leven kunnen gelijk toen zij in de **nature** waren, Kunt gij **zoo** wel meer leven, Paulus?

Och neen; gij kunt **uw** vorig leven niet **meer** leven. **Moet** gij niet bekennen, dat gij nooit iemand gezien hebt, die, nadat hij genade gekregen heeft, weergekeerd is tot de wentelinge in het slijk, gelijk toen hij onwedergeboren was? De zonde kan hij zou niet meer doen.

7. Zij zondigen niet als een goddelooze. Als gij een vrome nevens een goddelooze stelt, alle beide zondigen zij dezelfde zonde, gelijk David **zoowel** hoovaardig was als Nebucadnezar. Ook kan een vrome wel een zondige daad doen, die anderen niet zouden doen, Maar waar is 'nu het onderscheid in, dat de vromen **zoo** niet zondigen als een goddelooze ? Het **onderscheid** is gelegen in de wijze hoe zij zondigen. Wat is dat, de wijze ?

A. Hun zonde is door overval, het zijn struikelingen, Jac. III: 2, en zwakheden, Gal. VI: 1, 't is geen moedwil. Maar bij de anderen is het door opzet, daar **leide** Absalom twee jaren op toe tegen Ammon, 2 Sam. XIII.

B. De vromen, zondigende dezelfde zonde, krijgen een slag, klopping en smart er over; ze zijn dan niet in hun element, 't is hun kruis; 't is hun geen lust, maar een last. **De** anderen zijn dan in hun element, 't is hun geen **last**, maar een lust.

C. De vromen, **dezelfde** zonde zondigende, blijven er niet in : zal men vallen, en niet weder opstaan, zeggen de vromen met den **Propheet**, Jer. VIII : 4. De goddeloozen blijven in hun zonde liggen; maar zij zeggen met Elihu, behalve dat ik zie, leert Gij mij; heb ik onrecht gewrocht, ik zal 't niet meer doen, Job XXXIV : 32; zou ik in de zonde blijven liggen ! dat zij verre! Rom. VI : 15.

D. De vromen, dezelfde zonde doende, hebben er evenwel geen liefde toe. De zondaar bemint de zonde, maar zij verfoeien en verachten de zonde. Den zondaar zijn de rechteroogen en handen zulke lekkere beten **om** des gewins en voordeels wille; een kind van God is het zulk een smarte; och zegt hij, kon ik er af !

V. Nu volgt nog een stukje, dal het slot van de zaken is; een begenadigd belijder doet de zonde en hij laat ze, En dat moeten wij in twaalf of dertien stukjes voor uw **oogen** leggen. Het is het allergeestelijkste, dat gij in de geestelijke Theologie omtrent de zonde vindt. Neemt eens, dat ik en gij een kind van God zijnde, vandaag zondigden, hoe kunt gij denken dat **zoo** een de zonde niet doet 3'

1. Eerst, **hij** doet het niet zonder gezicht en gevoel daarover, in het korte of in 't lange, vroeg of laat. Het mag altemet wat lang aanloopen, maar God zal ze niet zonder gezicht laten. Jozeph

broeders, zij hadden het haast vergeten, maar God bracht het op hun harte.

2. Zij zijn niet zonder waken'en bidden, zij stellen schildwachten, opdat zij niet zouden zondigen. Wat voor wachten? Vier wachten, **a.** De vreeze Gods. **b.** 't Geloof in Christus. **c.** De liefde Gods. **d.** Een goede consciëntie. De vreeze Gods, als die aan 't harte staat, die zegt, dat kwaad durf ik niet doen vanwege de vreeze mijns Gods, komt het geloof, dat laat geen zonde passeeren; ik moet mijn geloof uit mijn vruchten toonen. Komt de liefde Gods, die zegt, daar heb ik God te lief toe, als dat ik u, zonde, zou inlaten. Komt de consciëntie, die zegt, woudt gij de zonde doen en de vrede in uw gemoed houden? Zij doen niets zonder waken of bidden.

3. Een begenadigde doet de zonde niet zonder belijden. Telkens bidden en smeeken zij om de verzoening Gods in Christus. Hun smeekingen en zuchtingen zijn niet alleen tot rechtvaardigmaking, maar ook tot heiligmaking. Zij toonen dat zij vruchten in hun Hoofd dragen, in dien Wijnstok. Ik neme mijnen liefsten Heere niet maar aan tot rechtvaardigmaking, maar ook tot heiligmaking, zeggen zij, en daar schreien en kermen zij om.

4. Zij doen de zonde niet, dat is, zij doen alle zonde niet, zij liggen niet open voor alle verdorvenheid. Ach Heere, zeggen zij, ik mag deze of gene zonde hebben inwonende en bijliggende! Daar zijn humeurzonden, die gij niet te boven kunt komen, die genade heeft kent dat wel; daar hebben zij dikwijls niet veel kracht tegen.

5. Zij doen de zonde niet, dan als die inwonende zonde wat kracht heeft. Ach God! zeggen zij, ik ben niet zonder strijd daartegen, maar dat oude deel is zoo sterk, dat ik het niet houden kan, het voert mij gedurig weg, al zeg ik ik ken het niet, ik wil het niet, ik hate het, al maak ik er verbonden tegen, al doe ik sterke beloften, ik doe het evenwel niet zonder strijd, Gal. V: 17, Rom. VII: 14.

6. Zij doen ze zoo niet, dat ze over hen heerscht, Rom. VI: 14. Och Heere, zeggen zij, door Uwe goedheid ben ik nog niet weggevoerd, de zonde heerscht niet, de zonde drukt en kwelt mij, maar zij heerscht niet over mij. Daar is geen een exempel onder de vromen ooit of ooit geweest, dat die zichzelf aan de zonde gewillig hebben overgegeven, die God in Christus hebben aangenomen.

7. Als het oude deel de overhand heeft, dan zijn ze niet blijde gelijk als de wereld, die zegt, nu kunt ge uw harte ophalen, nu kunt ge

uwe lusten boeten zonder schade en schande; maar als het de overhand heeft, hoe zijn ze dan? Vol hartzeer en verdriet, ze kwijnen, ze verteren hun leven in droefenis en zuchtinge, zij kermen om de gemeenschap Gods, om vrede met God, het smart hun dat zij God in hun standplaats niet meer verheerlijken kunnen, gelijk als David; ach! ach! ik mag niet meer spreken dat ik zoo gezondigd heb! och, mocht het Sion toch welgaan! ik heb er zulk een knak aan gegeven, mocht het weer hersteld worden! Ps. LI.

8. Door de menigvuldige aanvechtingen, strijd, aanzoekingen en menigvuldige verdorvenheden raken zij wel eens besmet, maar zij kwijnen er onder, Rom. VII: 24, wat ben ik een ellendig mensche!

9. Komt God door Zijne voorzienigheid of een mensch hen verhinderen in de uitvoering van hun verdorvenheid, ze zijn niet gemelijk er over. Achab was gemelijk, maar David niet; hij dankte God, dat Abigaël hem verhinderd had van met bloed te komen, 1 Sam. XXV.

10. God bewaart Zijne kinderen, dat zij deze of gene verdorvenheid niet doen, somtijds kort, somtijds lang; zij zou zich wel willen openbaren! maar ze krijgen de kracht te breken en ze te mortificeeren.

11. Zij zijn zoo blijde, als het geestelijke deel de overhand heeft, als ze aarzoekingen, occasiën, sterke aanvechtingen hebben kunnen afslaan, en dat ze de sterkte Gods kunnen aangrijpen, en zich dicht bij den Heere houden, en ze gaan zoo al zachtkens in de heiligmaking en in de vreeze Gods voort, gelijk als Hiskia: ik zal nu al zachtkens voorttrede-n alle mijne dagen, Jes. XXXVIII: 15. Ziet ook 2 Petri 1: 5-7 en Ps. LXXXIV: 8. Zij zien dat ze zoo al zoetelijk toenemen in deugden, in genade en heiligmaking, en die zoeken ze te voleindigen in de vreeze Gods, 2 Cor, VII: 1.

12. Zoo 't God belijft hen te herstellen uit hun verdorvenheid, en ze vallen er weer in, ze zoeken er weer uit op te staan. Micha VII: 8, ben ik gevallen, ik zal weder opstaan. Ze willen er niet in blijven.

13. Ten laatste, daar komen aangename gedachten in hunne harten. Heere, zeggen ze, 't is of ik in den hemel zie, dat al mijn zonden een einde hebben, ach was ik op dien heuvel, daar niets onreins is! Ik hope het, ik wachte het, mij dunkt ik zie het met mijn oogen, hoe ik onbevlekt zal staan.

Daar hebt gij dat geheim van het geestelijke stuk; moet nu uwe zwaarigheid van het harte niet vallen vanzelfs? Iemand kan een goed belijder zijn, en de zonde doen, en die evenwel niet doen, en die niet kunnen doen.

Zoo hebben wij zoeken af te handelen onze stukken. Nu blijft

ons nog wat over. 1. Een goddelooze laat altemets de zonde. 2. Daar is onderscheid tusschen 't laten van een vrome en van een goddelooze. 3. Zou men wel mogen denken dat de zonde zulk een kwaad niet doet, maar goed, als zij die haten en verfoeien? Wij eindigen dit in wensch dat het de Heere belieft te zegenen tot Zijne eere, Amen.

DRIE-EN-ZESTIGSTE PREDIKATIE

OVER MATTH. XII: 20, 21,

Waarin deze stukken :

1. Laat een onwedergeborene ook de zonde? Ja.
- II. Het onderscheid, dat er is tusschen het laten der zonde van een onwedergeborene en een vrome.

Wij lezen, Rom. VII: 24, dat de Apostel Paulus spreek van het lichaam **dezes** doods. Daar verstaat hij door de inwonende zonde in een kind van God. En dat noemt hij een lichaam, en een lichaam des doods niet alleen, maar **dezes** doods. Waarom noemt hij de inwonende zonde een lichaam?

1. Eerst, omdat zij zich over den **geheelen** mensch uitstrekt. Ze zijn zondig in hun hart, in hun oog, in hun handen, in hun voeten, Rom. III: 15. Zij wordt een ouden mensch genoemd; Col. III: 9.

2. Omdat ze zich verspreidt over al de leden van 't lichaam. Het is een melaatschheid over elk lid en over al de vermogens; daar is niet **één** lid des lichaams, noch niet een vermogen van de ziel vrij. Ze is over den **geheelen** geest verspreid en over al de leden. Men moet er van zeggen, daar is niet **geheels**, noch niets reins aan, Jes. I: 6. De zondaars stellen hun leden tot wapentuigen der **ongerechtigheid**, Rom. VI: 13.

3. Zij wordt een lichaam genoemd wegens den zwaren last. De zonde weegt. Zij is een koud, dood lichaam, daar een levend lichaam aan gebonden is; die er mede gaat, hij gaat er al heel krom onder. Mijne ongerechtigheden gaan over mijn hoofd ; als een zware last, zijn ze mij te **zwaar** geworden, Ps. XXXVIII: 5 en Ps. CXIX: 25, Mijne ziele kleeft aan 't stof. Zij verspreidt zich over alle leden, en zij weegt **zoo** zwaar als een zwaren last, en **zoo** is zij hun te zwaar geworden.

Maar het wordt ook een lichaam des doods genoemd, en **dezes** doods. Waarom is 't een lichaam des doods?

1. Eerst, wegens hare beschadigende kracht, en wegens de grootheid en de **vreeselijkheid**. Daar was een zeker man, die bond een levend en een dood lichaam te zamen, opdat het levende aan het **doode** sterven en verrotten zou; in een kind van God is een levend lichaam en een **dood**, een oude en een nieuwe mensch, genade en **nature**, geest en vleesch, aan malkanderen gebonden ; dat **doode** heeft een groote en beschadigende kracht op het levende; dat levende lichaam kan de zonde niet doen, het wil de zonde niet doen, het heeft een lust en liefde om goed te doen, maar zij kunnen van dat **doode** lichaam niet af. Neh. 1: 11, wij zijn knechten die lust hebben Uwen naam te **vreezen**, wij mogen **zoo** krachteloos zijn als wij willen.

2. Het wordt een lichaam des doods genoemd, omdat de zonde hen **zoo** verveelt, gelijk een dood lichaam een levende verveelt. Wat een afkeer hebben zij van den stank, rottigheid, koude, en de afschuwelijke gedaante! Een **doode** is heel walgelijk aan een levende. **Zoo** is 't ook met de inwonende zonde: die is **zoo** walgelijk aan het geestelijk leven; zijn hoovaardigheid, hardheid, ongevoeligheid, het is **zoo** walgelijk als een dood lichaam aan een levende is. David **zeide**, Ps. **CXX**: 5, Wee mij, dat ik een vreemdeling ben in Mesech! dat ik in de tenten Kedars wone! Een kind **Gods** zegt, wee mij dat ik **zoo** zondig ben, wanneer zal ik Kedars tenten verlaten?

3. Daarom wordt het een lichaam des doods genoemd, omdat het **zoo** besmettende is. Hoe besmettende is een dood lichaam! Niets is er vuiler in de **oogen** van een kind van God ais de zonde, hun ongeloof, hun haastigheid, hun **murmureeren**. Jes. **LXIV**: 6, Wij allen zijn als een onreine.

4. Daarom ook een lichaam des doods; 't lichaam der zonde doet de vromen **zoo** tegen den dood opzien, de beste is wel eens wegens dat lichaam des doods voor den dood bekommerd, Jes. **XXXVIII**, och Heere! **zeide** Hiskia, ik ben **zoo** verschrikt, en dat was **zulken** vromen koning.

5. Daarom, als een levend lichaam aan een **doode** verbonden was, hoe gaarne zou het daarvan ontslagen zijn, hoe wou een levend lichaam schreeuwen, ik verrot aan dit **doode** lichaam, wie zal mij daarvan verlossen, en deze banden en touwen los doen! en wat zou hij ze zegenen, die hem daarvan los maakten! **Gen.** **XXIII**. Abraham had Sara **zoo** lief gehad, maar hij kon het er niet bij houden als zij dood was, hij gaat naar de zonen Heths, hebt

gij niet een graf voor mij, **zeide** hij, verkoopt het mij, mijn doode verveelt mij zoo, laat ik ze **van voor** mijn aangezicht wegdoen. Zoo is 't ook met de zonde, wie zal mij verlossen! 2 Cor. V : 2, Wij zuchten, bezwaard zijnde, in dezen tabernakel, om uit dit lichaam uit te wonen. **Rom. VII : 24**, Wie zal mij verlossen uit het lichaam der zonde en **dezes** doods! Hoort, gij moogt er om **kermen**, gij moogt het doen en gij moet het doen, maar 't zal aan u gebonden blijven tot den dag van uw dood toe; dan zal God de banden los maken, en zeggen, wilt gij er nu vrij van zijn, Ik make u al de banden los, gaat nu om te verkeerren onder de geesten der volmaakte rechtvaardigen ; maar nu moet gij geduld hebben, totdat gij sterft, zoolang moet gij onder de onvolmaakten verkeerren.

Het is niet **alleen** een lichaam des doods, maar **dezes** doods, Het is in dit leven: de zonde zal u bekommeren en drukken zoolang als ge leeft, en al bekommert het u nog zoo, de zonde die gedaan is, kan niet **herdaan** worden, zij kan wel beschreid, beleden, betreurd, en van God vergeven, en door den Geest van Christus verbeterd worden, maar heel weg nooit, **Rom. VII** en **Hebr. XII : 1**, de zonde zal u lichtelijk omringen. Gij zegt, de zonde nooit te laten in dit leven, dat bekommert mij; als ik ze niet late, dan moet mijn belijdenis niet goed zijn. Ik doe alle dagen en menigvuldig en duizendmaal belijdenis, en daar staat uitdrukkelijk, Spr. XXVIII : 13, die zijne zonde bekent en laat zal barmhartigheid verkrijgen, doch ik late ze niet, derhalve zoo zal ik geen barmhartigheid verkrijgen.

Geliefden! gij weet dat wij in de verhandeling over de blijken van den staat der genade eenigen tijd bezig zijn geweest. Het laatste blijk was de belijdenis der zonden. En **zoo** toonden wij, dat er geen een heilige was of hij deed belijdenis **van** zijne zonden, hartelijk, niet in 't gemeen, wij zijn allen zondaars, maar hij particulariseerde, daar, en daar, en daar ben ik schuldig. Toen bezagen wij een geval, dat er op het harte lag van een kind **Gods**; hij **zeide**, moet ik al mijn zonden belijden? Dat hebben wij opgelost ; wij zeiden, ja, **zooveel** wij 't weten. Een tweede geval was, ik heb uwe geheele verhandeling gehoord, maar daar liggen nog zulke zwarigheden op mijn harte. Toen deden wij zien, hoe een Predikant de vromen moet behandelen in het stuk van zwarigheden, vooral moeten zij 't niet verkleinen. Toen zeiden wij, daar was nog een zwarigheid, en dat was dit: doen de **goddeloozen** geen belijdenis van zonden? Wij zeiden, ja een breede en bewegeli j ke.

Daarop zeiden wij, hoe kan 't dan blijken, zult gij zeggen, uit mijn

belijdenis, dat ik in den staat der genade ben? Daarop antwoordden wij, dat het onderscheid van den **eenen** en den anderen zijn belijdenis groot was ; dat er zulk een gebrek was in de belijdenis der goddeloozen, maar in de vromen niet. De andere zwaarigheid was: die zijn zonden bedekt zal niet voorspoedig zijn, ik geloove dat ik een bedekker ben, want ik ben niet voorspoedig, en een goddelooze is voorspoedig, **zoo** moet hij dan een goed belijder zijn. **Daarop** toonden wij voorspoeds tegenspoed, en tegenspoeds voorspoed ; de belijdenis der goddeloozen is kwaad, al hadden zij voorspoed, en de belijdenis der vromen is goed, al hebben ze tegenspoed. Daar staat dat hooge woord, **zeide** een vrome, die zijn zonden bekent en laat; dat bekommert mij ; want al schreide ik mij tot water, 't kan niet helpen als ik ze niet late. Toen toonden wij, dat een kind **Gods** de zonde doen kan **en** ze laten; hij zondigt en hij zondigt niet, hij kan niet zondigen. Dat was het laatste, Toen bleef er nog een zwaarigheid over, over het laten van de zonde, dat is tegenwoordig onze stoffe.

I. Laten onbekeerden ook de zonde niet?

II. Is er onderscheid, als een vrome de zonde laat, en als een goddelooze de zonde laat?

III. Als wij de zonde dan hier nooit laten zullen, kan er dan in de zonde, in het bedrijf der zonde, nog eenigszins verkwikking wezen? Ja maar dan moet gij u verhoeden, dat gij dat niet misbruikt.

Geliefden! het zijn zulke innige dingen in 't geestelijke leven, wij weten niet of wij dat alles in dit uur wel af zullen kunnen handelen, doch wij hopen 't, wij zullen zien hoever het God believeen zal ons dat te laten brengen. Eerst, laat een **onwedergeborene** ook de zonde? Ja. Vervolgens, zullen wij zien dat er gebrek is in zijn laten en in de vromen niet. Eindelijk, is er ook **nog** eenige ondersteuning in 't bedrijf van de zonde? Ja, doch gij moet u verhoeden, dat gij het niet misbruikt. Let er toch op, het zal u niet kunnen vervelen.

1. Wat het eerste aangaat: laat de zondaar de zonde ook? Och ja, hij kan schrikkelijk veel zonden laten, Gaat, kijkt het eens in een **Ezau**: hij had zulk een voornemen, toen hij geen occasie had, om Jacob te **dooden**, dat hij er zich mede verkwikte, Gen. **XXVII**: 41, en toen hij occasie had, als hij daar met zijn gewapende mannen zijn weerloozen broeder ontmoette, **zoo** valt hij hem om den hals en hij kust hem, Gen. **XXXIII** : 4. Ik bid u, gaat eens met uw gedachten met mij naar Bileam; liet hij de zonde niet, daar hij nochtans **zooveel** genoeg en trek

in had! Num. XXII, daar komen de gezanten van den koning Balak, hij had **wel** trek tot den glans en glinster van al het **geld**, om zijn huis vul zilver en goud te krijgen, maar tegen dat ai **zoo** laat hij zeggen, al mogt ik het **genieten**, ik **zou** ze niet vloeken; wat is redelijker God te gehoorzamen of een mensch? Gaat het niet verre? ja ontvalt het hem niet lus, **zeide** hij dat maar als hij bij de gezanten was? neen, maar hij **zeide** het ook aan de zijde des konings, Num. XXIV.

Zoo gij wilt, gaat eens met uw gedachten tot Saul; wat was hij er op gezet om David te **dooden**, 't was misschien een **van** zijn grootste kwellingen, daar de duivel hem mede kwelde; en 1 Sam. XXIV, daar schreit hij vuur hem, en 1 Sam. XXVI zegt hij, mijn kind, ik zal **u** geen kwaad meer doen, ik **scheie** er uit, en bij heeft het ook zijn leven niet meer gedaan. Gaat eens met mij met uw gedachten naar Achab en Izebel; wat waren zij ingenomen met een schrikkelijken haat tegen Elia, als hij hem zag, **zeide** hij, gij berueder Israëls, en hij liet hem door zijn gansche koninkrijke **zoeken** om hem te **dooden**, en als hij hem ontmoette, **zeide** hij, heb ik u gevonden, o mijn vijand, 1 Kon. XVIII. Doch hoe zeer hij zich verkocht had om kwaad te doen en hunkerde naar zijn dood, hoe **verkeert** het? hij laat den **Propheet** veel toe, hij laat hem **zooveel** Baäls-dienaars ombrengen, en hun huis **ruïneeren**, 1 Kon. XIX, en hij draagt zijn **bestrafing**, hij vernedert zich tut stof, in diervoege dat God den **Propheet** riep en zei, ziet gij wel hoe Achab zich vernedert, wat zegen dat uwe woorden op den koning gedaan hebben? 1 Kon. XXI, daar was hij **zoo** klein, dat God eenigermate er genoeg in had, en hem uitstel van straf gaf, en **zeide** dat het kwaad in zijne dagen niet komen **ZOU**.

Wilt gij met mij met **uwe** gedachten gaan naar 't **Nieuwe** Testament, wat al deugden hadden zij **!hoe** lieten zij de zonde, Matth. V, hoe onberispelijk waren zij naar de Wet, **Marc. X**. De jongeling, hij durfde vuur het **aangezichte** van het Lam **Gods** zeggen, alle deze geboden heb ik onderhouden. En opdat gij er de hoogte van zien **zoudt**, **zoo** gaat **met** mij naar Hebr. X: 29, daar zij het bloed des Nieuwen Testaments vertreden hebben, door hetwelke zij geheiligd waren, 't welk zij nu onrein achten; zij waren de besmetting van de wereld ontvloden, gelijk de zwier en de mode van de wereld, daar men om begekt zou worden.

Daar hebt gij ons eerste stuk; een zondaar kan de zonde laten, en hij kan er tot een hoogte in komen, en hij zou er de vromen in te boven gaan. Vromen zijn dikwijls aan een **stroo** gebonden, en de **godelooze** ontdoen er zich van.

II. Nu is er kommer in 't harte, en iemand die zegt, is er onderscheid in? Ja, daar is groot onderscheid in. Let er eens op.

1. Eerst, als een zondaar de zonde laat, zijn heilig en beschaafd leven is maar uitwendig en naar buiten zich vertoonende, zijn kommer gaat niet over zijn zondige lusten en gedachten en bewegingen, 't is al maar nabij. De Zaligmaker **zeide**, Matth. **XXIII**: 28, gij schijnt wel den menschen van buiten rechtvaardig, maar van binnen zijt gij vol geveinsdheid **ende** ongerechtigheid.

Het is zoo opmerkelijk van Pilatus; hij laat water brengen om zijne handen te wasschen, en hij besmette zijn hart, hij had ook zijn hand in den moord van Christus, Matth. **XXVII**: 24. Hij wist het ook wel, en **zeide** tegen den **Heere** Jezus, weet Gij niet dat ik macht hebbe U te kruisigen, **ende** macht hebbe U los te laten? Joh. **XIX**: 10 en Hand. **IV**: 27, 28, Want in der waarheid zijn tegen Uw heilig kind Jezus, welken Gij gezalfd hebt, vergaderd beide **Herodes** en Pontius Pilatus, met de Heidenen en de volken Israëls, om te doen al wat Uwe hand **ende** Uwe raad tevoren bepaald **hadde** dat geschieden **zoude**.

De Zaligmaker zei, wil Ik u die beschaafde menschen eens in een gelijkenis **toon**en, wat zij doen en hoe ze zijn? hunne kannen en glazen wasschen 'ze van buiten, en van binnen waren zij vol gestolen goederen ; van buiten waren zij beschaafd en van binnen zondig; zij waren de witgepleisterde graven gelijk, Matth. **XXIII**: 27. Judas was van buiten heilig, en van binnen een zondaar; van buiten was hij een discipel en een Apostel, en van binnen was hij een duivel, Joh. **VI**: 70. Hoe staat het met de vromen? op het buitenste zijn ze zoo zeer niet gezet, maar zij beminnen, gelijk er staat Ps. **XXIV**: 4, Rein van handen en zuiver van harten. Jac. **IV**: 8, Reinigt de handen, gij zondaars, en zuivert de harten, gij dubbelhartigen. De heiligheid van binnen is het allerbeminnelijkste ; des Konings dochter is geheel verheerlijkt inwendig, Ps. **XLV**: 14. Zij reinigen hun geheele ziel en lichaam, en die beide zoeken zij onberispelijk te bewaren.

2. Klimt met mij nog eens Op, gij zult nog al meer zien. De zondaar laat de zonde uit eigen en verkeerde inzichten en wereldsche eindens en oogmerken, 't zou altemets zijn **crediet** hinderen, 't is tegen zijn intrest, hij eindigt in ijdele eere. De Zaligmaker toont dat Matth. **VI**, gij **zijt** zoo pieus, zegt Hij, gij vast, gij bidt, maar gij eindigt in ijdele glorie, gij wilt zulk een **grooten** naam maken, en gij geeft de **eere** aan God niet. Hos. **X**: 1, Israël is een **uitgeledigde** wijnstok, hij brengt vrucht voor zich, hij wil daarom gaan reformeeren ; Ik hebbe ze geplant op **eenen** vetten heuvel,

zij hebben nu wel geen stinkende druiven voortgebracht, maar zij zoeken hunne eigene **eere**. De vromen hebben ook wel dien uitslag dat zij eere krijgen, maar dat is hun einde niet. Vromen, maakt de genade dat gij blinkt voor de menschen, dat is somtijds wel de uitslag, maar dat is uw oogmerk niet, dan zal mijn Vader, zegt gij, verheerlijkt worden, als gij vele vruchten draagt, Joh. XV: 8. Wil er u iemand prijzen, wat doet ge? God moet de **eere** hebben, zegt gij. Dat is het tweede, doch dat verkeerde **beweeg**-rad zoeken de vromen weg te doen.

3. Het derde onderscheid klimt nog al **hooger**. De zondaar laat ze maar, hij deelt ze **zoo** wat tusschen God en zichzelf. God zal wat hebben, en ik moet ook wat houden, hij houdt veel van die taal van dat vrouwmensch dat voor het gerichte van Salomo stond en **zeide**, snijdt het kind door, het zij het mijne noch het hare niet. Zij geven God wat en zichzelf wat, God zou wel stipt moeten wezen, zeggen ze, dat Hij 't alleen zou moeten hebben. Zij geven en zij nemen wat, zij hinken op twee gedachten, den **eenen** dag zijn zij vroom en den anderen dag slap, zij willen twee **Heeren** gelijk dienen, die ze niet gelijk kunnen dienen, want als de een zegt, gaat, **zoo** zegt de ander, komt. Dat vindt gij 2 Kon. XVII: 33, Zij vreesden **den** Heere, **ende** dienden ook hare goden, de afgoden; en in het 34ste vers staat, zij vreesden God niet. Hoort, ik en gij, wij moeten God boven al liefhebben of wij hebben Hem niemandal lief. De vromen houden veel van de tale van die andere vrouwe, die voor den richter stond en zei, heer koning, deel het kind niet, laat ze het liever houden; zij merken op alle de geboden des **Heeren**, Ps. CXIX: 6. Zij willen niet uitbedingen, maar zeggen, God, die zegt, geeft Mij uw **herte**, moet het geheele harte hebben, Spr. XXIII: 26.

4. Het vierde onderscheid klimt nog al **hooger**. De zondaar laat dan eens de zonde en dan niet; 't is **zoo** jachtig en **zoo** **schotig**; een jonge vrome is hij somtijds en een oude goddelooze, een jonge heilige en een oude duivel, een jonge nederige en een oude hoovaardige, een jonge consciëntieuze en een oude harde. Het gaat er **mede** gelijk Richt. II, Israël was vroom zoolang als Jozua leefde. Maar de vromen trekken hun hand van den ploeg niet af; ze zijn als Caleb, zij volharden den Heere na te wandelen, Ps. CXIX: 112, ik wil den weg Uwer getuigenis tot in eeuwigheid houden, want ik hebbe mijn **herte** geneigd om Uwe inzettingen eeuwiglijk te doen, tot den einde toe.

5, Zij laten de zonden die ergerlijk zijn, maar gewinzonden niet.

Ze hebben zulk een keure tusschen zonden en zonden. Ze zijn net gelijk Naäman ; God zal mijn God zijn, maar dat moet gij mij ten goede houden, als ik met den koning in 't afgodshuis ga. 't Is, ik zal God dienen, en de wereld ook ; ergerlijke zonden zal ik mijden, maar eerlijke zonden, gelijk hoovaardij, ijdelheid, daar komt het niet op aan, dat zijn maar kleinigheden. Hoe doen de vromen ? Die zeggen, allen **valschen** pad heb ik gehaat, Psalm CXIX : 128. Zij maken geen onderscheid ; zij hebben ook geen keure, zij gaan met geen bedeksels van schande om; overal waar ze zijn, alle kwade ranken haten zij ; de eene adder is **zoowel** een adder, zeggen ze, als de andere, de een beweging tot zonde is zoowel zonde als de andere; weg van de aarde, zeggen zij, naar 't graf en naar 't kruis.

6. Het zesde onderscheid is nog al een trap **hooger**. De zondaar verwisselt de eene zonde voor de andere. Daar doet veel toe, verwisseling van staat, levensmanier, jaren, ziekte, een ernstig woord van iemand, een ernstige bediening. Simon de tovenaer verwisselde zijn geveinsdheid in hoogmoed en simonie. Verwisseling van jaren maakt bij hen verwisseling van zonde, want een oud man kan niet doen als een jonge, hij kan den krijg niet volgen. Ook maakt verandering van staat bij hen een ander leven; die een vergeten burger was en daarna een voornaam man wordt, die moet immers leven naar zijn staat en fatsoen. **Saul**, in 't eerste hoe klein en lijdzaam was hij, maar daarna, als zijn rijk bevestigd was, hoe hoogmoedig en toornig! Verandering van gezelschap brengt hen ook tot een ander leven ; verkeerden zij onder de vromen, dan gaat het hun als een Saul, hij was ook onder de Propheten. Worden zij overtuigd door ziekte, komen zij door de slagen **Gods** in de klem, of door 't spreken van een ernstig woord, of door een ernstige bediening, men moet er mede doen gelijk met een zieke, die een spijsje gebruikt heeft, die hem kwalijk bekomt, en weder hersteld is; gij zijt gezond geworden, zegt men, ga en zondigt niet meer. Maar hoe is 't met de vromen, als zij verandering van staat, conditie, of gezelschap hebben? Hun leven blijft goed, in hun ouden dag dragen ze nog vruchten, Ps. XCII : 15 en Ps. LXXI : 9. Zij zijn er **zoo** bekommerd voor, dat zij in hun ouden dag nog vervallen mochten.

7. Het zevende onderscheid is dit: Een zondaar, als hij de zonde laat, 't is omdat er geen occasie is, de occasie ontbreekt. Judas was en bleef een dief; al had hij het geld van de kostelijke nardus niet, zijn harte was er evenwel genegen toe. De verspieters op het dak van Rachab, hun hart was goed om 't land te **ver-**

spieden, maar 't was in alarm. Den kinderen van Zadok was hun harte goed om David tijding te brengen, toen zij in den put zaten, maar de gezanten van Absalom zaten achter hen. Het gaat er mede gelijk als met een dief; is 't huis in roere, dan houden zij zich stil, ze zien dikwijls geen kans, maar is er die of die uit, dan nemen ze hun kans waar, Het gaat er mede als met Gehazi ; och, zeide hij, dat ik dien Assyriër eens alleen had, ik zou dat geld wel van hem nemen.

Maar hoe staat het met een kind van God? Al had hij de macht in de poort om de menigte te verdrukken, hij doet het niet, om de vreeze zijns Gods. Hij weet dat hij den doove niet mag vloeken, en den blinde geen aanstoot leggen. Waarom? Ik hoor en zie het, zegt God. Wie had het van Jozeph geweten, had hij hemzelve vergrepen in onkuischheid? Ik deed het niet, zeide hij, vanwege de vreeze mijns Gods. De zondaar laat de zonde niet uit sterke genade, maar uit een goede opvoeding, of uit een sprekende conscientie, of dat hij al zijn leven in zijn stad krachtig heeft hooren prediken; dan laten zij wel veel, als een Herodes. Paulus, wat goed had het hem gedaan, dat hij aan de voeten van Gamaliël was opgevoed ? Daardoor was hij onberispelijk geworden naar de Wet, en leefde naar de bescheidenste secte; hoewel een goede opvoeding dat niet altijd doet; den broeder van den verloren zoon daar was 't aan gezegend, maar aan hem niet; hij was uitgespat. Altemets is 't gezegend aan hem, dat er in zijn stad krachtig gepredikt wordt. Maar hoe is 't met een kind Gods? Die laat ze uit teerheid van zijn consciëntie, uit liefde en vreeze Gods.

8. Een zondaar laat de zonde uit hoogmoed, om zichzelf een weg naar den hemel te banen; hij wil geen Middelaar hebben, hij zal zichzelf een weg banen, hij zoekt door eigene gerechtigheid zalig te worden. Hoe doen de vromen? Hun deugden verwekken hun tot geen hoogmoed; dat blijft altijd, Heere Jezus, Uwe gerechtigheid moet de mijne zijn, ik heb er geen, al onze gerechtigheid is als een wegwerpelijk kleed, Jes. LXIV : 6.

9. De zondaars laten de zonde zoolang als gij aan hun boezem-zonde niet komt. Herodes zei tot Johannes, predikt alzo gij wilt, ik zal naar u hooren, ja, tot hij aan zijn Delila kwam; maar toen hij aan dat binnenste accident kwam, daar ben ik te dapper op gezet, zeide hij, dat strijdt te veel tegen mijn vleeschelijke genegenheid ; komt gij daarom, dat zal u uw leven kosten. De vromen willen ook dat gaarne ontdekt hebben;

10. Zij laten de zonden van de tweede tafel, 'maar van de eerste niet. Al ontvalt hun een vloek, al zweren zij, al gaan ze niet te

kerk, al lezen ze en bidden ze niet, al hebben ze schepseltjes boven en neffens God lief, ik danke God, zeggen ze evenwel, mijn harte is zoo goed als de rest. Hoe staat het met de tweede tafel van de Wet? Die wil ik houden, ik wil niet doodslaan, niet onkuisch zijn, niet stelen, noch vloeken, noch tuischen. Dat benadeelt niet. Maar een kind van God, de geboden van de eerste tafel wegen hem meest en die van de tweede minst. Matth. XXII : 37, 38. Gij hebt wel gehoord, zei de Zaligmaker, dat God lief te hebben het grootste gebod van de Wet is, ge zijt niet verre van het Koningrijk ke.

II. Het laatste is dit: de goddeloozen, uit het niet laten van de zonde weten zij niets goeds te trekken, maar al kwaad; de vromen trekken er wat goeds uit. Wel, zult gij zeggen, hier wilt ge mij in een vreemden weg brengen, is er goed in de zonde? Het is een **periculeuzen** weg, de duivel is er op om ze u te **leeren** misbruiken, maar God is er ook op om ze u te **leeren** wel gebruiken. Te zondigen, de zonde niet te kunnen laten, is daar een heilzame medicijn in? Ja, door **Gods** genade. Zij is wel **periculeus**, maar wij mogen 't u niet verzwijgen ; 't is in den raad **Gods** en wij mogen niets achterhouden.

Wij zien dat het veel te gewichtig is, als dat wij het nu zouden kunnen afhandelen, wij zullen dat dan sparen en u in 't vervolg doen zien, of gij niet bekennen moet dat **Gods** beschik **medicijne** is, doch misbruikt het niet. En het tweede geval, dat wij in het vervolg ook al zien moeten, is, ik **vreeze** dat ik niet recht belijde, want ik vind geen barmhartigheid bij God en menschen. En dan zullen wij elk opwekken tot een belijdenis van zonden, en wij denken dat wij dan dit stuk ten naastenbij zullen bekeken hebben. Nu wenschen wij, dat de **Heere** dit zegenen zal aan ons en aan **ulieden** tot Zijne eere, Amen.

VIER-EN-ZESTIGSTE PREDIKATIE

OVER MATTH. XII: 20, 21,

Waarin men ziet:

- I. Dat er in de zonde niet **als** kwaad is.
- II. Dat door 't heilige en wijze beleid **Gods** de zonde veel goed doet aan **Gods** kinderen.
- III. Dat verhoed moet worden dat men 't niet **misbruike**.

WIJ lezen, 1 Cor. XIII: 9 en 12, Wij kennen ten deele, ende wij profeteeren ten deele, want wij zien nu door eenen spiegel in eene duistere rede. Onze gedachten op dat vers vallende, **zoo** wisten wij wel dat het Woord klaar was, dat het een licht en lampe was, dat het verlichtte en licht gaf, Ps. CLIX: 105 en XIX: 9. Maar wij stonden wat stil, om dat deeltje te bezien, dat er evenwel duistere redenen in zijn, in dat **Woord**. En welke zijn die ?

1. Eerst, dat zijn duistere redenen, te spreken van dat geen dat in de eeuwigheid **gebeuren** zal, Hier meldt men van datgene, dat in de eeuwigheid in den hemel zal zijn, het zijn duistere redenen, Al is 't dat de eeuwigheid geen fabel is, al hebben de kinderen **Gods** daarvan het beginsel in hun harte, in dat nieuwe leven, dat zij bezitten, in die nederigheid, in die liefde, in die dankbaarheid, in dien heiligen wandel, in 't nabij-zijn **Gods**, in die vrede des gemoeds: ja al hadden **Gods** kinderen den hemel geopend gezien en met Paulus in den derden hemel geweest, als zij er van zouden moeten spreken, **zoo** zouden het nog duistere redenen zijn, omdat het geen ooge gezien, noch geen oore gehoord heeft, noch in 't harte des menschen niet is opgeklommen, wat het zal zijn, als Christus, die ons leven is, zal geopenbaard zijn, en als wij met Hem zullen geopenbaard worden in heerlijkheid. Als ze daarvan willen melden op de aarde, dat is zien in een spiegel, daar **gij** maar een gedaante in ziet; en wat is het een groot verschil, de gedaante te hebben of de zaak zelfs?

2. Wij dachten, dat duistere redenen waren al de diepten **Gods**, de groote verborgenheden, die God daarin gelegd heeft, daar men van moet zeggen, wijsheid in verborgenheid bestaande, 1 Cor, II: 17. Men moet er van uitroepen, als **Rom. XI: 33**, O diepte des **rijkdoms**, beide der wijsheid **ende** der kennisse **Gods**! Paulus zegt er van, 1 Tim. III: 16, buiten allen twijfel, de verborgenheid der

godzaligheid is groot! God is geopenbaard in 't vleesch! Rom. XI: 25 zeide hij, ik wil niet, dat deze verborgenheid u onbekend zij, hoe het met de Joden en met de Heidenen gaan zal; en evenwel blijft het een verborgenheid. Ziet, ik zegge u eene verborgenheid, zegt hij, hoe het gaan zal met die, die leven zullen in den dag des oordeels en der opstandinge, 1 Cor. XV : 51. Al zeide hij dat, zoo blijft het evenwel een duistere reden en een verborgenheid.

3. Wij dachten dat duistere redenen in den Bijbel waren, als God zaken door spreuken en gelijkenissen ontdekt. Zoo deed de Zaligmaker, die opende Zijnen mond niet alleen in wijsheid en in spreuken, maar ook in verborgenheden, Ps. XLIX en LXXVIII. Als Hij spreuken en verborgenheden sprak, zoo riep Hij door den Geest uit, hoort ende verstaat, u is 't gegeven, de verborgenheden van het koninkrijke Gods te verstaan, maar de anderen niet, Matth. XII, X111, XIX, en zoo overal, Is Hij met spreuken en gelijkenissen gekomen, 't was al gedurig, hoort weder een andere gelijkenis ! Als er bij de gelijkenissen geen uitlegger is, zoo zijn 't verborgenheden.

4. Ook dachten wij, dat duistere redenen waren in 't Woord der prophetiën, die nog niet vervuld waren. Wij weten dat wij up het Woord der prophetiën acht moeten geven, als op een licht schijnende in een duistere plaatse: wij weten, als er duistere plaatsen in 't Woord zijn, daar God nog niets van laat zien noch ondervinden, daar men naar raden en gissen moet, die zegt dat dat licht is, die spreekt de waarheid niet, dat zijn duistere redenen, totdat God ze in de uitvoering klaar maakt.

5. Duistere redenen in 't Woord dachten wij ook, dat waren de raadselen. Het woordetje duistere redenen wordt in 't Woord vertaald door raadselen. Wat is een raadsel? Dat is een zaak te zeggen met aangename woorden, doch met heel andere woorden, die schijnen tegen de zaak en tegen de waarheid aan te loopen, en 't loopt er evenwel niet tegen aan, hoewel het zoo schijnt; wat was het raadsel van Simson? Spijze ging uit van den eter, en zoetigheid van den sterke. De woorden schenen heel de zaak omver te werpen; zal iets sterk zijn, en is het zoet? zal de eter spijze geven? Men kan zulke raadsels haast nooit raden of het moet er mede gaan als met die droomen en dat onleesbare schrift van Belsazar, 'zoodat er iemand komt, die het uitlegt, Gen. XLI en Dan. V.

6. Eindelijk dachten wij, dat de duistere redenen van het Woord waren de wonderspreuken en paradoksen. Wat zijn dat, zult gij zeggen? Dat zijn zulke dingen, die van 't gemeen gevoelen der

menschen schijnen te verschillen en er tegen aan te loopen. Het zijn zulke dingen, als men in korte woorden groote en aangename zaken zegt. Wel, zegt de hoorder, ik kan dat niet vatten, wat zal dat zijn? Ik kan dat niet verstaan, hoe kan ik dat verstaan, zoo er niet iemand is, die 't mij uitlegt?

Het is er mede als met den kamerling, Hand. VIII, als hij die **wonderspreuke** las, als een lam is Hij ter **slachtinge** gebracht, en als een lam dat stemmeloos is en dat nederig is: dat gerichte wordt zijn oordeel weggenomen, wie zal zijn leeftijd uitspreken? naar zijne goddelijke **nature**, wie zal zijn geslachte verhalen? Ik kan er niet uit, **zeide** hij, zoo het mij niet iemand zegt. **Zulken** zijn er duizenderlei in 't Woord.

Gij hebt den Zaligmaker op een berg zulke wonderspreuken predikende, Matth. V. In het Oude Testament op een vreeselijken berg, daar rook en vuur was als een oven, als zij de **bazuine** bliezen, de hemel droop, het beefde en kraakte al wat er was, Exod. XIX. Op dien berg van rechtvaardigheid, wat schrikkelijke naarheden hebt gij daar? Maar in de nieuwe bediening op den genadeberg, wat doet Hij daar? Daar predikt Hij wonderspreuken, geen andere zegeningen, beloften, zaligsprekingen over 't volk, zoodat elk er om het **verwonderd** stond. Zalig zijn de **rijken**, zegt de wereld ; Ik niet, zegt de Koning, zalig zijn de armen van geest. Zalig zijn die een goeden naam hebben, zegt de wereld; dat zegge ik niet, zegt de Koning, maar zalig zijt gij, als u de menschen smaden, **ende** vervolgen, **ende** ligende alle kwaad van en tegen u spreken. Ach! de rekening van de wereld komt met de rekening van den Koning niet overeen, en **zoo** zijn er duizenderlei dingen die de **Heere** door gelijkenissen gesproken en voorgesteld heeft. Dat de wereld rekt winst te zijn, is het grootste verlies ; rijk naar de wereld te zijn, dat is arm te zijn ; winnen is verliezen, en verliezen is winnen; zijn leven te **verliezen**, dat is hetzelfde te vinden; rijk te zijn, is alles dings **gebrck** te hebben, dat is te winnen; 't grootste verlies is de grootste winst; voorspoed is tegenspoed, en tegenspoed is voorspoed; vloek is zegen, en zegen is vloek; 't is besloten dat **Gods** kinderen de zonde zullen doen en zij doen ze niet, en ze kunnen ze niet doen. 1 Joh. 111 : 6. Gij zult zeggen, dat is mij **zoo** wonderlijk duister. Het is niet zonder reden, maar staat er wat voor stille; **zoo** gij wat bedreven zijt, 't zal u wel licht worden. Nu zult gij zeggen, is er dan in de **zonde** ook goed? Ja, in 't grootste kwaad is 't grootste goed; dat is een duistere reden, dat hebben wij tegenwoordig te bezien.

Wij hebben met de gemeente gesproken over de belijdenis der zonden. Daarin hebben wij getoond den geheelen aard daarvan. Wij zeiden, dat de gemeente in haar harte zulke zwarigheden had. Zij zeiden, belijden de goddeloozen ook niet? Wij zeiden ja, breed en omstandig. Wat bekommert mij, zeiden ze, of mijn belijdenisse dan wel goed is. Toen toonden wij het gebrek, dat er was in de belijdenis der goddeloozen. Dan was er een andere zwarigheid; die zijne zonden bedekt, zal niet voorspoedig zijn; ik ben niet voorspoedig, ik vreeze daarom dat ik ze bedek, de goddeloozen zijn voorspoedig, ik vreeze dat hun belijdenis beter is dan de mijne. Dat losten wij ook op. Toen was er nog een zwarigheid, dat gij zeidet, bij 't belijden moet laten komen, ik late ze niet, ik doe ze dikwijls, de inkomende zonde toont dikwijls hare kwellende kracht, ik late ze niet, en zoo deugt mijn belijdenis niet. Dat losten wij ook op, en wij zeiden, gij kunt de zonde doen en niet doen, gij kunt niet zondigen. Nog een zwarigheid: de goddeloozen belijden en laten, kan dan hun belijdenis niet goed zijn? Dat losten wij ook op, en wij zeiden. daar is gebrek in hun laten, dat in het uwe niet is. Toen dacht gij in uw hart, waar zult gij ons nog henen leiden? zult gij ons daarheen leiden, dat wij ook zouden denken dat er wat goeds in was, als wij de zonde niet laten? Is er ook in ons zondigen wat goeds? Dat is een duistere rede, die wij tegenwoordig een weinig te bezien hebben, daar wij met eenige woorden zullen zoeken klaarheid aan te geven.

I. In de zonde is niet als kwaad, en dat moeten wij eens bekijken.

II. Door het hooge en wijze beleid Gods, zoo is er wat goeds in voor een kind van God.

III. Verhoed u, dat gij het niet en misbruikt.

Eerst, daar is geen goed in de zonde, zij doet den vrome schrikkelijk kwaad; gij moet het wel overleggen. Dan, God legt daar evenwel wat goeds is. Eindelijk, dat moet overlegd worden, dat gij verhoeden moet, dat het niet misbruikt wordt.

I. De zonde is geheel en al kwaad, daar is niets goeds in. Zij is geheel en al kwaad; in dat vergif is een doodelijk venijn; daar is een verdoemelijk kwaad in; 't is een stinkend graf; de zonde is erger als de duivel; neemt de zonde uit den duivel, dan is het geen duivel meer. Nog meer, de zonde is erger als de hel; neemt de zonde uit de hel, dan is 't geen plaatse van 't gerichte Gods, noch van pijningen, noch van treuring of weening der oogen en knersing der tanden, dan is de hel zoo goeden plaats als eenige

plaats die God geschapen heeft. De zonde is erger als de duivel en erger als de hel, zij is geheel en al kwaad ; och ja, zij komt van het kwade, en kan een kwade boom goede vruchten voortbrengen? Neen, Matth. VII : 17. De zonde is uit den Duivel, 1 Joh. 111 : 8; elke zonde is een stap naar de hel, zij is een aftrap van den hemel, zij doet ons voor God verstommen, zij is een verzwaring des oordeels, zij zal ons niet verontschuldelyk voor God stellen. De zonde is het kwade, en zij is kwaad in de ondervinding; die de zonde doet, ondervindt dat ze **kwaad** is, al was 't de allergodzaligste.

Wat voor kwaad vindt men er in ? Dit :

1. Dat God zegt, daarom moet Ik **van** u weggaan, dan zult gij Mij verliezen, Ik zou Mijn **aangezichte** voor u moeten verbergen.

2. Elke zonde is een pak op het hart, een last te zwaar om te dragen, daar zij onder buigen, daar schaamte hun aangezicht over moet bedekken, daar zij bekommerd over worden in hun gemoed en onrustig. Door elke zonde geven zij een wapen aan den duivel, die verkrijgt er voordeel bij, zijn pijlen treffen, zijne argumenten krijgen kracht. Elke zonde neemt uwe vrijmoedigheid weg ; hoe durft gij spreken, voor God pleiten, tot God spreken, van God antwoord wachten, als gij de zonde doet ? Gij hebt geen vrijmoedigheid, gij staat **daar** voor u neer en ziet. Denkt dan, wat **elke** zonde u voor een kwaad doet. Als gij er op let, zij beroert u tegen het Avondmaal ; hoe durft gij den beker en 't brood nemen? Zij beroert u tegen 't sterven ; hoe zult gij 't maken om te sterven, zegt uw harte, ik **vreeze** dat gij het deel der dwazen zult hebben, dat uw lot aan de linkerhand van God zal zijn. Zij doet uw vader een roede in de hand nemen, om u te slaan en te geeselen.

3. Zij is niet als kwaad in haar uiteinde. Een schrikkelijk loon geeft zij aan de zondaars, zij straft ze met den dood. De vromen beroert ze; hoe zal ik het maken, zeggen ze, als ik eens met dien God alleen te doen zal hebben?

Dat kwaad is er in de zonde, zij is al heel kwaad; dat moet bekeken worden. Gij zult zeggen, het kost mij te veel, mijn God ! zij neemt mijn vrede weg, en wat heb ik meer. En wat baat het mij, **al** wat er in de wereld is, als ik den vrede met God daarom zou moeten missen? Daarom moet het dan bekeken worden, opdat gij te meer een afkeer en verfoeiing van de zonde zoudt hebben. Dat is nu het eerste stuk: de zonde is kwaad, en dat moet bekeken worden.

II. Het tweede stuk is: in het zondigen van de godzaligen ligt daar goed in ? Ja het, geliefden. Och, zult gij zeggen, hoe kan

dat zijn, hoe zal dat zijn ? Augustinus zei eens, God zou nooit het kwaad van de zonde toegelaten hebben, had Hij niet geweten het goede uit het kwade voort te brengen. Dat geeft moed, zegt een kind van God, 't is mij een heilzame medicijne, in al mijne struikelingen en zwakheden. Als wij zondigen, wij denken het ten kwade, maar wij mogen er met waarheid van zeggen, God heeft het ten goede gedacht; de dood mag in dien pot zijn, maar God legt er een zegen in, Hij keert dien vloek in een zegen, Hij legt er wat goeds bij, in 't bedrijf der zonde Zijner kinderen. Daar zijn **zoo** al eenige en verscheidene nuttigheden in.

1. Het eerste nut is: een godzalig mensch, ziende en voelende de zonde, wordt **zoo** uitgelokt om God te danken voor den Middelaar. Hebt gij het wel opgemerkt in het gebed van het formulier van het Avondmaal, daar zeggen wij, dat wij God danken dat Hij ons Zijnen eeniggeboren Zoon tot een Middelaar geschonken heeft. Niet alleen dan, maar hebt gij het nooit niet eens alleen gedaan buiten het formulier? Zegt gij nooit niet eens, ach, ik arme zondaar ben al te gering, Heere, als dat Gij mij Uw Zoon tot een Middelaar zoudt geschonken hebben, en geeft Gij dat aan mij, dat overtreft het al.

2. Het tweede nut; dat in de zonde is, is dit : het maakt hen **zoo** dankbaar aan den Middelaar. Paulus zei eens, ik danke God door Jezus Christus onzen Heere, Rom. VII: 25. Wij mogen wel zeggen, voor Jezus Christus, dat Hij **zoo** gewillig de schuld op Hem nam, dat Hij dien bitteren kelk heeft willen drinken, dat Hij den toorn **Gods** heeft willen dragen en de helsche banden voor mij heeft uitgestaan.

3. Het derde nut is: dat de zonde in de godzaligen maakt dat de Heere Jezus hun **zoo** noodzakelijk is, dat Hij hun **zoo** begeerlijk en beminnelijk wordt. Ik kan, zeggen zij, zonder U niet leven, ik weet dat Gij de zondaars, die tot u komen, gaarne helpen wilt, ik kome dan tot U; ik kan 't niet zeggen, wat Gij mij waard zijt ; Gij zijt mij meer waard als het allerliefste schepseltje, Gij verlost mij van de **zonde**, en dat is mij **zoo** dierbaar.

4. Het vierde nut, dat er in de zonde is, is : het doet hun den Heere Jezus **zoo** gebruiken in al het kruis, in al den wandel. Zij willen Zijn kruis dragen, En in hun wandel willen ze Zijne voetstappen volgen. Ja, als ik zondige, zeggen ze, Lam **Gods**, neemt de zonde toch weg en wees mijn voorsprake !

5. Het vijfde nut is: de zonde doet hun **zoo** dankbaar zijn aan den Geest van God. Gij, zeggen zij, zult mijn steenen harte breken, en vervul mij dan toch met den Geest der heerlijkheid!